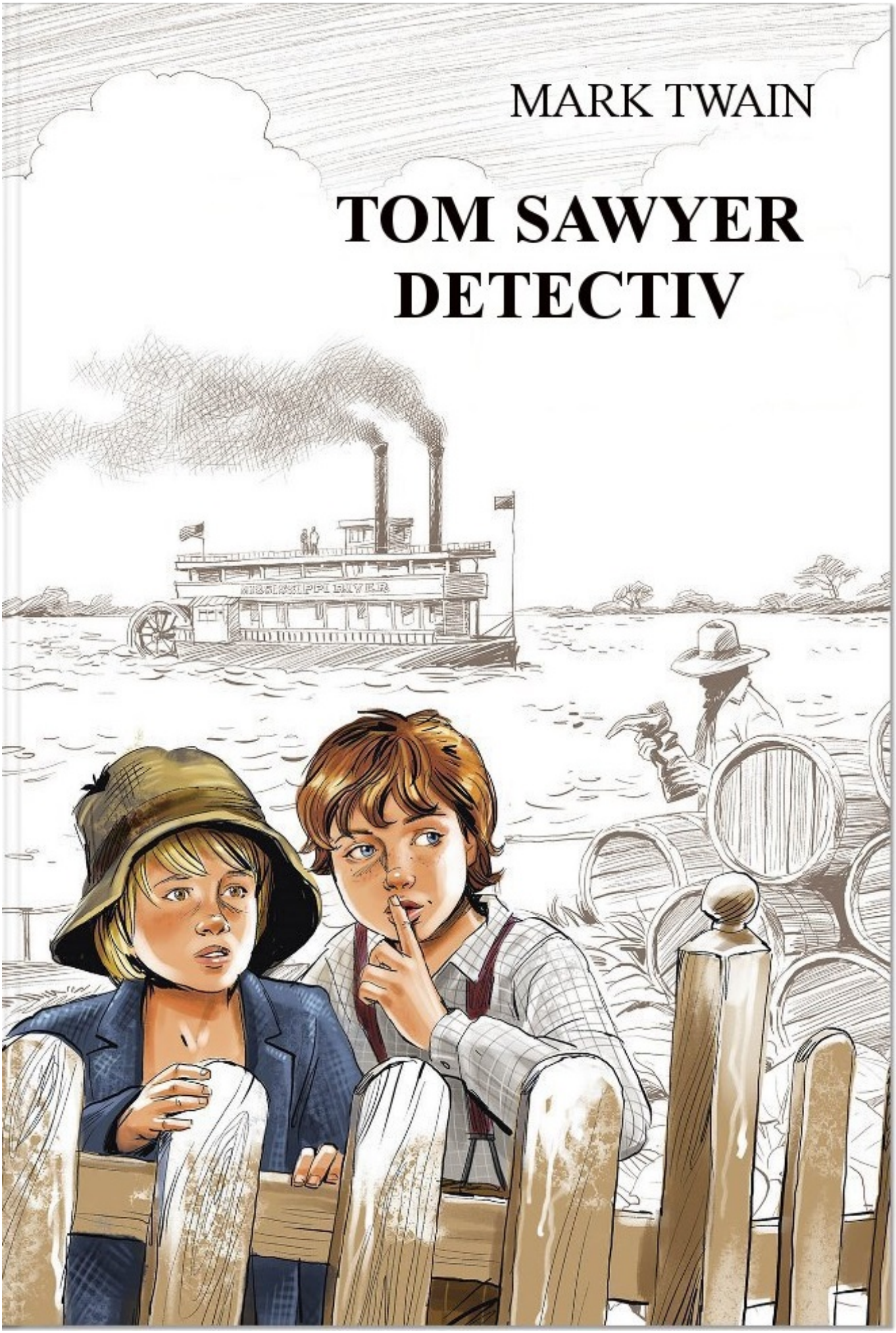
MARK TWAIN
TOM SAWYER
DETECTIV

TOM SAWYER DETECTIV
MARK TWAIN

Oricât de bizare ar fi întâmplările din această povestire, ele nu sunt născocite, ci adevărate – chiar şi mărturisirea publică a acuzatului. Am luat faptele dintr—un vechi proces penal judecat în Suedia şi, schimbând actorii, am transferat scena în America. Am adăugat unele detalii, dar numai vreo două dintre ele sunt importante.

M.T.

Cuprins

Capitolul I. Tom şi Huck primesc o invitaţie 3
Capitolul II. Jake Dunlap 6
Capitolul III. Furtul diamantelor 9
Capitolul IV. Cei trei somnoroşi 12
Capitolul V. Tragedia din pădure 14
Capitolul VI. Planuri de a pune mâna pe diamante 16
Capitolul VII. Veghe nocturnă 19
Capitolul VIII. De vorba cu strigoii 21
Capitolul IX. În căutarea lui Jubiter Dunlap 24
Capitolul X. Arestarea unchiului Silas 27
Capitolul XI. Tom Sawyer îi descoperă pe ucigaşi 29

Capitolul I. Tom şi Huck primesc o invitaţie

Toate astea s—au petrecut în cea dintâi primăvară după ce eu şi Tom Sawyer l—am slobozit pe negrul Jim de la ferma din Arkansaw a unchiului Silas, unde fusese pus în lanţuri ca sclav fugar. Gerul începuse să se înmoaie, părăsind pământul şi văzduhul, încât fiece zi ce trecea te ducea mai aproape de vremea când începeai să umbli desculţ; urma vremea bilelor, apoi vremea sfârlezelor şi cea a zmeielor, şi după aia intrai deodată în vară şi te puteai duce la scaldă. Te apucă jalea când te uiţi în calendar şi vezi cât de departe—i vara! Da, şi—ncepi să oftezi şi să te—ntuneci; ce mai, ai ceva şi nu ştii ce! Tot cugetând aşa de unul singur, îţi cauţi un locşor sus pe deal, la marginea pădurii, te—aşezi acolo şi te uiţi în vale, la marele Mississippi! Străbaţi cu ochii până hăt departe, dincolo de debarcaderele unde buştenii par învăluiţi în ceaţă şi—n fum, de—atâta depărtare. Şi totu—i tăcut şi solemn, de parcă toţi cei dragi ar fi murit, şi aproape că ai vrea şi tu să fii mort, ca să se isprăvească odată cu toate!

Ştiţi ce—i asta? Frigurile primăverii! Aşa se cheamă. Iar când te—apucă, doreşti – nici nu prea ştii, de fapt, ce doreşti, dar te doare inima, aşa de aprig doreşti! Te—apucă, mai ales, un dor de ducă, simţi că ai vrea să pleci de lângă lucrurile vechi pe care—ai ostenit să le tot vezi, şi c—ai vrea să vezi altele noi. Asta e: doreşti să pleci şi să umbli haihui, să ajungi departe, pe meleaguri străine, unde totu—i misterios, minunat şi romantic. Iar dacă asta nu se poate, te mulţumeşti şi cu mai puţin – te duci oriunde se poate, numai ca să evadezi, ba mai şi zici c—ai avut noroc.

Ei bine, eu şi Tom Sawyer ne îmbolnăvisem de frigurile primăverii, dar rău de tot! N—avea, însă, nici un rost ca Tom să încerce să evadeze, fiindcă mătuşă—sa Polly – zicea el – nu l—ar fi lăsat să plece de la şcoală şi să piardă vremea hoinărind cine ştie pe unde. Iată de ce eram amândoi cam plouaţi. Într—o zi, pe la asfinţit, cum şedeam la o parolă pe treptele din faţa casei, tuşa Polly ieşi pe uşă cu o scrisoare în mână şi—i spuse:

– Tom, va trebui să—ţi faci bagajele şi să pleci în Arkansaw; mătuşa—ta Sally are nevoie de tine.

Era să leşin de bucurie şi credeam că Tom o să se repeadă la mătuşă—sa şi o s—o pupe, dar el a rămas locului, ca un bolovan, şi n—a scos o vorbă. Îmi venea să plâng văzându—l că se poartă aşa de prosteşte, când i se ivise o ocazie ca asta: am fi putut s—o pierdem dacă nu—şi arăta mulţumirea şi recunoştinţa. El, însă, şedea acolo şi chibzuia şi tot chibzuia, în vreme ce eu mă perpeleam neştiind ce să

fac. Deodată, deschise gura şi spuse, foarte calm – aş fi fost în stare să—l împuşc pentru vorbele astea:

– Îmi pare foarte rău, tuşă Polly, dar deocamdată nu pot, te rog să mă scuzi!

Tuşa Polly înmărmuri de mirare şi de ciudă la auzul acestor vorbe nesăbuite şi nu putu scoate—un cuvânt vreme de—o jumătate de minut, ceea ce—mi îngădui să—i şoptesc lui Tom, înghiontindu—l:

– Ţi—ai pierdut minţile? Să dai cu piciorul la o baftă ca asta?!

El, însă, îmi răspunse, tot în şoaptă, şi deloc tulburat:

– Huck Finn, ai vrea să—i arăt pe faţă cât de mult doresc să plec? Păi, ar începe numaidecât să se—ndoiască şi să scornească tot felul de boli, primejdii şi piedici, şi, până la urmă, şi—ar lua vorba înapoi. Lasă, ca ştiu eu cum să lucrez cu ea!

La asta nu mă gândisem. Dar Tom Sawyer avea dreptate. Avea întotdeauna dreptate – n—am pomenit cap mai isteţ ca al lui – şi era gata oricând să—ţi dea un răspuns care să te—ntoarcă pe dos. Între timp, mătuşă—sa Polly îşi revenise pesemne, căci spuse:

– Să te scuz! Ia te uită! În viaţa mea n—am auzit una ca asta! Să—mi vorbeşti *mie* aşa?! Ia fă bine şi împachetează—ţi boarfele! Dacă te mai aud că te scuzi pentru ce vrei şi ce nu vrei să faci, o să te scuz eu pe tine cu o joardă!

Şi—l pocni în scăfârlie cu degetarul, boscorodind de zor – nu mai ştiu ce spunea, fiindcă eu şi Tom o zbughisem spre scară. Când ajunse—n odaia lui, Tom mă pupă de bucurie – îi părea tare bine c—o să ne călătorim.

– Înainte de—a porni noi la drum, dumneaei o să regrete că m—a lăsat să plec, dar n—o să mai poată face nimic. După tot ce mi—a spus, mândria o s—o—mpiedice să—şi ia vorba—napoi.

În zece minute Tom îşi făcu bagajul – afară de ceea ce aveau să—i dea mătuşă—sa şi Mary. După aceea am mai aşteptat vreo zece minute, ca tuşa Polly să se potolească şi să fie iarăşi bună şi cumsecade: Tom zicea că—i trebuiau pentru asta zece minute, atunci când numai o jumătate din pene i se zbârleau, şi douăzeci de minute, când i se zbârleau toate penele. În cazul de faţă, i se zbârliseră toate. După ce am aşteptat să treacă douăzeci de minute, ne—am dus jos, arzând de nerăbdare să aflăm ce scria—n scrisoarea aia.

Mătuşa Polly şedea gânditoare, cu scrisoarea—n poală. Ne—am aşezat şi noi, iar dumneaei ne vorbi astfel:

– Cei de—acolo sunt foarte necăjiţi şi—şi închipuie că tu şi Huck i—aţi putea face să—şi uite necazurile, aducându—le cică o „uşurare”. Grozavă „uşurare” o să le—aduceţi tu şi Huck Finn! Un vecin de—al lor, pe nume Brace Dunlap, le—o tot cerea de nevastă pe Benny, dar după trei luni i—au spus verde—n obraz că nu se poate, aşa că vecinul ăla s—a supărat foc pe ei. De—aia sunt necăjiţi. Cred că—i un tip cu care ei se gândesc că—i mai bine să nu se pună rău, fiindcă au încercat să—l îmbuneze tocmindu—l pe frate—su – un om de nimic – să lucreze la fermă, deşi nu prea au bani pentru mâna de lucru, şi nici nu cred că vor să—l aibă pe ăla pe—aproape. Dar cine—s Dunlapii ăştia?

– Locuiesc la vreo milă depărtare de ferma unchiului Silas – toate fermele de pe—acolo sunt răzleţite aşa, tuşă Polly, iar Brace Dunlap e mult mai bogat decât toţi ceilalţi şi are o sumedenie de sclavi negri. E văduv, are vreo treizeci şi şase de ani, n—are copii, şi—i mândru de banii şi de puterea lui, de care se cam tem toţi. Şi—o fi închipuit, cred, că ajunge să ceară mâna oricărei fete ca s—o capete, aşa că s—o fi supărat rău când a văzut că n—o poate căpăta pe Benny. Păi, Benny e de două ori mai tânără decât el, şi—i frumuşică şi dulce ca... doar ai văzut—o şi matale. Bietul nenea Silas! Mi se rupe inima când mă gândesc la el! După ce că—i aşa de chinuit şi sărac, încearcă să se pună bine cu vecinul ăla afurisit, tocmindu—l pe dobitocu’ de frate—su, Jubiter Dunlap!

– Jubiter?! Ce nume! Unde l—o fi găsit?

– E doar o poreclă. Cred că i—au uitat de mult numele adevărat. Acum are douăzeci şi şapte de ani, dar s—a ales cu porecla asta încă din ziua când s—a dus pentru prima oară la scaldă. Învăţătorul a observat o aluniţă cât un gologan, rotundă şi cafenie, drept deasupra genunchiului său stâng, şi alte patru aluniţe mai mici de jur—împrejur, şi i—a zis atunci că—i aminteşte de Jupiter şi de lunile lui[1]. Iar copiilor le—a plăcut povestea asta şi—au început să—l poreclească Jubiter. Şi Jubiter a rămas. E un tip înalt, leneş, prefăcut şi viclean, şi cam laş pe deasupra, dar bun la suflet altminteri. Nu poartă barbă, dar are o chică neagră şi lăţoasă. Şi n—are o para chioară. Brace îi dă de mâncare pe degeaba, şi—i mai dă şi

[1] Aţi înţeles, desigur, că Tom se referă la planeta Jupiter şi la sateliţii acesteia. (n.t.)

câte o ţoală veche, dar îl dispreţuieşte. Jubiter are şi un frate geamăn.

– Cum arată fratele ăla?

– Leit cu Jubiter, aşa spun oamenii. Adică era, până acum vreo şapte ani, căci de—atunci încoace n—a mai fost văzut. La vârsta de nouăsprezece sau douăzeci de ani s—a apucat să fure, şi—a fost băgat la zdup. El, însă, a evadat şi—a fugit undeva pe—aici, în miazănoapte. Din când în când se auzea de câte o spargere de—a lui, dar asta cu ani în urmă. Acum e mort. Cel puţin aşa zice lumea. Nu s—a mai auzit nimic despre el.

– Cum îl chema?

– Jake.

Bătrâna rămase pe gânduri câtăva vreme, apoi spuse:

– Ceea ce o necăjeşte cel mai mult pe mătuşă—ta Sally este că Jubiter ăla îl scoate din pepeni pe unchiul tău.

Tom era uluit; ca şi mine.

– Îl scoate din pepeni? Pe unchiul Silas? Dumnezeule! Cred că glumeşti! Nici nu ştiam că are vreun pepene...

– Ba nu glumesc deloc. Mătuşă—ta Sally zice că unchiul Silas spumegă de mânie când îl vede pe ăla, şi uneori se poartă ca şi cum ar vrea să—l pocnească.

– Tuşă Polly, asta întrece tot ce—am auzit vreodată! Păi, dumnealui, care—i atât de blând...

– Oricum, mătuşă—ta Sally e tare îngrijorată. Zice că unchiul Silas s—a schimbat mult, din pricina gâlcevei ăsteia. Iar vecinii numai despre asta vorbesc şi dau toată vina pe unchiu—tău, fireşte, pentru că el e predicator şi n—are dreptul să se certe. Mătuşă—ta Sally mai spune că a ajuns să—i fie ruşine să se arate—n amvon, iar oamenii au început să—l cam ocolească – în tot cazul, acum nu mai e la fel de popular ca pe vremuri.

– Ce ciudat, nu—i aşa? El, care era atât de bun şi drăguţ, şi distrat şi prostuţ, cu capu—n nori, ce mai, un adevărat înger! Ce crezi c—o fi cu el, tuşă Polly?

Capitolul II. Jake Dunlap

Am avut norocul nemaipomenit să găsim loc pe—un vas cu zbaturi care venea de undeva din miazănoapte îndreptându—se spre unul din râurile alea de—un cal putere care se târăsc prin Louisiana, aşa c—am străbătut tot cursul superior şi tot cursul inferior al fluviului Mississippi, fără să mai fim nevoiţi să schimbăm vaporul la St. Louis ca s—ajungem la ferma aia din Arkansaw. Am făcut aproape o mie de mile fără—ntrerupere.

Era un vas cam pustiu, n—avea la bord decât vreo câţiva pasageri, toţi bătrâni, care se ţineau departe unul de celălalt şi moţăiau. Nu se auzea o vorbă. Ne—au trebuit patru zile ca să ieşim din „cursul superior”, fiindcă ne împotmoleam la tot pasul. Dar nu era deloc plicticos pentru nişte băieţi ca noi, ahtiaţi să călătorească.

Încă de la început, eu şi Tom am băgat de seamă că—n cabina de lângă noi era cineva, pesemne—un bolnav, pentru că i se aducea mâncarea înăuntru. Nu peste multă vreme, Tom l—a întrebat pe steward, care i—a răspuns că era într—adevăr un om acolo, dar nu arăta de fel bolnav.

– Nu te—ntreb dacă arată, ci dacă este bolnav?

– Nu ştiu. Poate c—o fi, dar după părerea mea se preface.

– Ce te face să crezi asta?

– Dac—ar fi cu—adevărat bolnav şi—ar scoate din când în când hainele de pe el, nu crezi? Pe când ăsta nu şi le scoate niciodată. În tot cazul, ghetele nu şi le scoate.

– Pe dracu! Nici măcar când se bagă—n pat?

– Nici atunci.

Tom Sawyer era totdeauna amator de mistere. Dacă ne puneai în faţă un mister şi—o plăcintă, nu trebuia să ne—ndemni s—alegem – alegerea venea de la sine: eu am alergat toată viaţa după plăcinte, iar Tom după mistere. Oamenii nu—s făcuţi după acelaşi calapod. Şi—i mai bine aşa.

– Cum îl cheamă pe individ? îl întrebă Tom pe steward.

– Phillips.

– Unde s—a îmbarcat?

– Cred că la Alicsandria.

– Ce crezi că pune la cale?

– N—am nici o idee, nu m—am gândit.

Mi—am zis: iată încă unul care alege plăcintele.

– Ai observat la el ceva deosebit? În felul lui de a se purta sau de a vorbi?

– Nu, nimic, decât că pare foarte speriat şi—şi ţine cabina zi şi noapte încuiată, iar când baţi la uşă, nu te lasă decât după ce—a întredeschis—o puţin, ca să vadă cine eşti!

– E grozav de interesant, zău! Tare—aş vrea să—l văd şi eu. Ascultă: data viitoare când te duci la el, n—ai putea să deschizi uşa larg şi...

– A, nu! Se ţine totdeauna după uşă, aşa că nu—i chip.

Tom chibzui o clipă, apoi îi spuse:

– Uite ce e, împrumută—mi mie şorţul matale şi lasă—mă să—i duc eu micul dejun. Îţi dau un sfert de dolar.

Stewardul îi răspunse c—ar fi bucuros să primească, dacă şeful n—ar avea nimic împotrivă. Tom îi

zise să n—aibă nici o grijă, că vorbeşte el cu şeful. Şi chiar vorbi, iar şeful ne dădu voie şi mie şi lui Tom să ne punem câte un şorţ şi să ne ducem cu mâncarea în cabină.

Tom nu dormi prea mult în noaptea aia, într—atâta era de nerăbdător să ajungă în cabina străinului şi să dezlege misterul; toată noaptea stătu şi—şi dădu cu presupusul, fără nici un rost de—altfel, fiindcă, dacă—i vorba să afli faptele, ce rost mai are să ghiceşti? Înseamnă să—ţi prăpădeşti muniţia. Eu, unul, n—am pierdut nici o oră de somn. Ce—mi păsa mie să ştiu ce—i cu Phillips?

Ei bine, a doua zi dimineaţă, ne—am pus şorţurile şi—am luat două tăvi, iar Tom bătu la uşa cabinei. Individul o întredeschise, apoi ne lăsă înăuntru şi o—nchise repede la loc. Când l—am văzut, era să scăpăm tăvile din mână.

– Ia te uită! strigă Tom. De unde vii, Jubiter Dunlap?

Individul rămase cu gura căscată. Se vedea că nu ştie dacă să se teamă sau să se bucure, sau şi una, şi alta, dar în cele din urmă se hotărî să fie bucuros şi obrajii lui îşi recapătară culoarea, de unde la—nceput se făcuseră albi ca varul.

Ne—am aşezat la taclale, în vreme ce dumnealui îşi mânca *fruştiucul.*

– Dar eu nu—s Jubiter Dunlap! ne zise străinul. V—aş spune cine sunt, dacă juraţi să vă ţineţi gura, fiindcă nu—s nici Phillips.

– O să ne ţinem gura, dar nu—i nevoie să ne spui cine eşti, dacă nu eşti Jubiter Dunlap.

– De ce?

– Fiindcă, dacă nu eşti el, eşti Jake, celălalt frate geamăn. Semeni leit cu Jubiter.

– Ei bine, sunt Jake. Dar ia ascultă, de unde ne cunoşti pe noi, Dunlap—ii?

Tom îi povesti păţaniile prin care trecusem vara trecută la ferma unchiului Silas, iar când străinul văzu că noi ştiam tot în legătură cu neamul lui – şi cu el, adică – îşi dădu drumul la gură şi ne vorbi deschis, ca unor prieteni. Nu se sfii să ne pomenească despre propriul său trecut, ba chiar ne spuse că a fost, este şi—o să fie mereu un tâlhar. Recunoştea, fireşte, că—i o viaţă periculoasă...

Ajuns aici, scoase un soi de suspin şi—şi ciuli urechile, ca un om care—ascultă. Cum noi nu scoteam o vorbă, câteva clipe a domnit o linişte deplină – ne se—auzeau decât scârţâitul lemnăriei şi cluduitul cazanelor de jos.

Am izbutit să—l potolim, povestindu—i despre ai săi, despre nevasta lui Brace, care murise cu trei ani în urmă, despre refuzul lui Benny de—a—l lua de bărbat pe Brace, despre Jubiter, care se tocmise argat la ferma unchiului Silas şi despre certurile dintre acesta şi Jubiter.

– Ha, ha! izbucni el atunci. Mă simt ca pe vremuri când v—aud vorbind despre toate astea şi mă bucur. De peste şapte ani n—am mai auzit veşti de—acasă. Ce mai spun despre mine ăia?

– Cine?

– Fermierii şi familia.

– Păi, nu vorbesc deloc despre matale, te pomenesc doar o dată—n Paşte.

– Cum aşa? întrebă el, uimit.

– Fiindcă ei cred c—ai murit de mult.

– Nu, zău?! Spui drept? Pe onoarea ta?

Şi se ridică, aţâţat.

– Pe onoarea mea! Nimeni nu te crede—n viaţă.

– Atunci sunt salvat! Salvat! O să mă duc acasă, iar ai mei au să m—ascundă şi—au să mă salveze. Voi să ţineţi gura! Juraţi—mi că n—o să spuneţi nimic, juraţi—mi că n—o să mă turnaţi niciodată. Hai, băieţi, fiţi buni c—un biet om care—i urmărit zi şi noapte şi nu—şi poate arăta faţa! Nu v—am făcut niciodată vreun rău şi n—o să vă fac, vă făgăduiesc solemn! Juraţi c—o să fiţi buni cu mine şi o să—mi salvaţi viaţa!

Am fi jurat chiar dac—ar fi fost un câine. Iar după ce—am jurat, bietul de el nu mai ştiu ce să facă, spre a—şi arăta dragostea şi recunoştinţa. Abia—abia se stăpâni să nu ne îmbrăţişeze.

În vreme ce tăifăsuiam, scoase de undeva un săculeţ şi începu să—l desfacă, rugându—ne să ne—ntoarcem cu spatele. Când ne—a zis că putem să ne—ntoarcem iarăşi cu faţa, nu mai arăta defel ca înainte. Purta ochelari albaştri, şi avea favoriţi şi nişte mustăţi lungi şi negre, cât se poate de naturale. Nici măcar maică—sa n—ar fi putut să—l recunoască.

– Acum mai semăn cu frate—meu Jubiter? ne întrebă el.

– Nu! zise Tom. N—a mai rămas nimic din el, afară de chică.

– Bine, o să mă tund chilug înainte de a ajunge acolo. Frate—meu şi Brace au să—mi păstreze taina şi—o să stau la ei ca un străin, iar vecinii n—au să mă recunoască niciodată. Ce părere aveţi?

Tom rămase puţin pe gânduri, apoi spuse:

– Păi, se—nţelege că eu şi Huck o să ne ţinem gura, dar dacă matale însuţi n—o să—ţi ţii gura, o să fie oarecare primejdie; nu prea mare, poate, dar totuşi, o să fie. Adică, dac—o să vorbeşti, n—au să observe, oare oamenii că vocea matale e leit cu—a lui Jubiter? Şi n—au să se gândească la geamănul pe care—l credeau mort, dar care se ascundea, poate, sub un alt nume?

– Pe legea mea, eşti un băiat deştept! Ai perfectă dreptate. Trebuie s—o fac pe surdul şi pe mutul ori de câte ori e vreun vecin prin preajmă. Dacă—aş fi uitat de treaba asta mergând acasă... De fapt, nici nu mergeam acasă. Mă gândeam să mă duc într—un loc unde să pot scăpa de indivizii ăia care mă urmăresc. Atunci m—aş fi deghizat aşa cum mă vedeţi acum, mi—aş fi pus alte haine şi...

Deodată păli şi, repezindu—se la uşă, îşi lipi urechea de ea.

– Mi s—a părut c—aud pe cineva ridicând cocoşul unei arme. Doamne! Ce viaţă duc!

Pe urmă se prăbuşi fără vlagă într—un fotoliu şi—şi şterse faţa brobonită de sudoare.

Capitolul III. Furtul diamantelor

Începând din acea clipă am fost mai tot timpul împreună cu el, şi când eu, când Tom am dormit în cuşeta de deasupra cuşetei lui. Jake ne spunea că fusese tare singur, şi că—i pare grozav de bine că are în sfârşit cu cine schimba o vorbă. Cât despre noi, ardeam de nerăbdare să—i aflăm taina, dar Tom zicea că ăl mai bun mijloc este să nu ne—arătăm nerăbdători, căci atunci o să ajungă să ne dezvăluie el însuşi totul, într—o bună zi; pe când dacă i—am pune întrebări, ar intra la bănuieli şi şi—ar fereca limba. Lucrurile se petrecură întocmai cum prevăzuse Tom. Era limpede că Jake voia să vorbească despre taina lui, deşi făcea ce făcea şi schimba vorba ori de câte ori se apropia de subiectul ăsta. La un moment dat, se apucă să ne întrebe, chipurile aşa, în treacăt, despre pasagerii de pe punte. I—am vorbit despre ei, dar Jake nu se arătă mulţumit – voia să—i dăm mai multe amănunte, să—i descriem mai bine. Tom îi făcu pe plac. În cele din urmă, pe când Tom îi descria un pasager dintre cei mai fioroşi, Jake exclamă, tremurând tot:

– Dumnezeule! Asta—i unul din ăi care mă urmăresc! Eram sigur că s—au îmbarcat pe vapor, deşi nădăjduiam c—am scăpat de ei!... Continuă!

Tom îi vorbi despre un alt pasager, unul la fel de zdrenţăros şi cumplit la înfăţişare, şi atunci Jake exclamă, tremurând:

– Asta—i celălalt! de—ar veni o noapte furtunoasă, ca să mă pot furişa până la mal! Sunt sigur c—au trimis iscoade pe urmele mele! Dumnealor intră într—o crâşmă să cumpere băuturi, şi profită de ocazie ca să mituiască pe careva, vreun hamal sau vreun văcsuitor, care să mă urmărească. Dac—aş izbuti să mă strecor nevăzut pe mal, ar prinde de veste într—o oră.

Tot sporovăind aşa, ajunse în curând să ne împărtăşească taina lui; n—o mai putea ocoli:

– A fost un abuz de încredere. Pusesem ochii, la St. Louis, în vitrina unei giuvaergerii, pe—o pereche de diamante mari cât nişte alune. Toată lumea alerga să le vadă. Ne—am îmbrăcat frumos şi le—am făcut figura în plină zi, pe lumină. Am cerut să ne trimită diamantele la hotel, ca să vedem dacă e cazul să le cumpărăm, iar când le—am cercetat, aveam gata pregătite nişte strasuri: pe astea le—am trimis înapoi bijutierului, zicându—i că diamantele nu—s destul de fine ca să merite douăşpe mii de dolari.

– Douăşpe mii de dolari! îngână Tom. Chiar meritau atâta bănet?

– Meritau fiecare cent.

– Şi—aţi şters—o cu ele?

– A fost simplu ca bună ziua. Cred că bijutierul ăla nu ştie nici până—n ziua de azi c—a fost jefuit. Dar, fireşte, n—avea rost să mai rămânem la St. Louis, aşa că ne—am hotărât să plecăm. Cum, însă, fiecare voia în altă parte, am tras la sorţi şi—a ieşit Mississippi. Am vârât diamantele într—o hârtie pe care ne—am scris numele şi—am lăsat pachetul în grija funcţionarului de la hotel, spunându—i să nu i—l dea nici unuia dintre noi, decât de faţă cu toţi ceilalţi. Pe urmă ne—am despărţit şi ne—am dus în oraş, fiecare pe contul lui, dar cred că aveam cu toţii aceeaşi intenţie. Nu sunt sigur, dar cred c—aveam cu toţii aceeaşi intenţie.

– Ce intenţie? întrebă Tom.

– De—a—i jefui pe ceilalţi.

– Cum aşa? După ce—aţi lucrat împreună, să ia doar unul singur prada?

– Da.

Tom Sawyer spuse, scârbit, că era cea mai josnică şi mai mişelească faptă de care auzise vreodată. Dar Jake Dunlap îl asigură că nu era ceva neobişnuit în profesia lui. Când lucrezi în branşa asta – zicea el – trebuie să—ţi aperi singur interesele, nu te poţi bizui pe altcineva. Apoi urmă să povestească:

– Partea proastă era că nu puteam împărţi în trei două diamante. Dac—ar fi fost trei... dar nu erau trei! Ei bine, m—am plimbat eu aşa, pe străzile lăturalnice ale oraşului, chibzuind ce să fac. Şi—am hotărât să pun mâna pe diamantele alea la prima ocazie şi s—o şterg, deghizându—mă, iar ceilalţi n—aveau decât să mă găsească, dacă puteau. Mi—am cumpărat aşadar favoriţii, ochelarii şi straiele astea ţărăneşti şi le—am vârât pe toate într—o traistă. Tocmai când treceam prin faţa unei prăvălii cu tot felul de mărunţişuri, l—am zărit prin vitrină pe unul din colegii mei, Bud Dixon. Mi—a părut tare bine, se—nţelege. Ia să văd eu ce cumpără dumnealui! mi—am zis. M—am tras la umbră şi m—am uitat. Şi ce credeţi c—a cumpărat?

– Favoriţi? am zis eu.

– Nu!

– Ochelari?

– Nu!

– Ţine—ţi gura, Huck Finn, nu vezi că le—ncurci pe toate? Spune, Jake, ce—a cumpărat ăla?

– N—o să ghiciţi. Află că şi—a cumpărat doar o şurubelniţă; o şurubelniţă mititică.

– Nu, zău?! Dar la ce—i foloseşte?

– Asta m—am întrebat şi eu. Eram curios să aflu. Am rămas paf. La ce i—o fi trebuind şurubelniţa aia? Ei bine, când a ieşit din prăvălie, m—am ascuns ca să nu mă vadă, apoi l—am urmărit pân—a intrat într—un magazin de haine vechi, unde—a cumpărat o cămaşă de flanelă roşie şi nişte haine jerpelite – chiar alea cu care—i îmbrăcat acum, pe câte zici. Pe urmă m—am dus pe chei şi mi—am ascuns lucrurile pe vaporul cu care venisem. După aia m—am întors în oraş şi iar am avut baftă: l—am zărit pe celălalt coleg cumpărându—şi şi el nişte haine vechi. Ne—am luat pachetul cu diamante şi ne—am suit tustrei pe vapor. Dar nici unul din noi n—a—nchis ochii în noaptea aceea. Trebuia să stăm treji şi să ne pândim unul pe celălalt. Şi zău că era păcat! Era păcat să ne canonim aşa. De vreo două săptămâni încoace ne uram de moarte unul pe altul, şi nu eram prieteni decât în afaceri. Din nefericire, n—aveam decât două diamante, iar noi eram trei... După ce—am cinat, ne—am dus pe punte, ne—am plimbat încolo şi—ncoace şi—am fumat până la miezul nopţii. Pe urmă ne—am dus tustrei în cabina mea şi—am încuiat uşa şi ne—am uitat în pachet ca să vedem dacă diamantele erau acolo. Am pus apoi pachetul la vedere pe cuşeta de jos, şi—am stat aşa, pân—am simţit că ni se închid pleoapele. Bud Dixon a adormit în cele din urmă. De îndată ce a—nceput să sforăie şi bărbia i s—a lăsat pe piept, Hal Clayton mi—a făcut semn spre pachetul cu diamante şi apoi spre uşă, iar eu am priceput. Am pus mâna pe pachet şi m—am ridicat în picioare, iar Hal a făcut la fel. Am aşteptat amândoi în tăcere. Văzând că Bud nu se mişcă deloc, am răsucit încetişor cheia—n broască, am apăsat pe clanţă şi—am ieşit tiptil afară. Apoi am închis uşa, foarte încet.

Pe punte nu era nimeni, iar vaporul luneca repede pe fluviul lat, luminat de razele lunii. Fără să scoatem o vorbă, ne—am dus pe dunetă şi ne—am aşezat pe marginea luminatorului. Amândoi ştiam ce—o să urmeze, şi nu mai era nevoie de explicaţii. Bud Dixon se va trezi şi, văzând că lipseşte pachetul, va porni să ne caute, fiindcă nu se teme de nimeni şi de nimic. Iar când va veni, noi îl vom azvârli peste bord, dacă nu ne va omorî el. Mă apuca groaza, fiindcă nu—s curajos ca alţii, dar mă pricepeam eu

să—mi ascund teama. Nădăjduiam că vaporul o să se—oprească pe undeva, căci atunci ne—am fi putut furişa pe mal şi—am fi scăpat de ciocnirea cu Bud Dixon, dar din păcate nu erau şanse ca vaporul să se oprească, fiindcă mergea în susul apei.

Ei, vremea trecea, iar ăla nu mai venea! Începuse să mijească de ziuă şi dumnealui tot nu se arăta.

„Mii de tunete! i—am zi eu Iui Hal. Cum îţi explici chestia asta? Nu—i aşa că—i suspect?”

„Crezi că ne—a tras clapa? Desfă pachetul!” mi—a zis Hal.

L—am desfăcut şi, Dumnezeule! înăuntru nu erau decât două bucăţele de zahăr! De—aia rămăsese ăla acolo şi dormise liniştit toată noaptea. Frumoasă poveste, nu? îşi pregătise ambele pacheţele şi—l schimbase pe unul cu celălalt chiar sub nasul nostru. Îţi închipui cum ne simţeam. Dar trebuia să ticluim numaidecât un plan. Zis şi făcut. O să legăm la loc pacheţelul, întocmai aşa cum fusese, şi, furişându—ne încetişor în cabină, o să—l punem din nou pe cuşetă, să stea acolo, ca şi cum n—am avea habar de nimic, ca şi cum n—am şti că Bud îşi bătuse joc de noi cu sforăiturile alea prefăcute. Şi—o să rămânem lângă el, iar în prima noapte după ce—o să debarcăm, o să—l îmbătăm şi—o să—l percheziţionăm, ca să—i luăm diamantele. La nevoie, o să—i facem de petrecanie, dacă n—ar fi prea periculos. După ce—o să—i luăm prada, o să trebuiască să—i facem de petrecanie, altminteri o să ne—o facă el nouă. Eu, însă, nu prea aveam mari speranţe. De îmbătat ştiam că—l puteam îmbăta; era gata oricând să se pilească, dar la ce bun? Puteai să—l scotoceşti vreme de—un an şi să nu găseşti nimic... Deodată, mi s—a tăiat răsuflarea şi mi—am pierdut şirul gândurilor, căci m—a fulgerat o idee care mi—a făcut ferfeniţă creierii. Dar îmi venea să cânt de bucurie. Uitai să vă spun că—mi scosesem ghetele, ca să—mi dezmorţesc picioarele, şi tocmai mă pregăteam să mi le—ncalţ la loc, când mi—a căzut privirea pe tocul unei din ghete. Mai ţineţi minte ce v—am spus în legătură cu şurubelniţa aia mititică?

– Te cred şi eu! zise Tom, aţâţat.

– Ei bine, când am zărit tocul ghetei ăleia, am ghicit unde ascunsese Bud diamantele! Uitaţi—vă la gheata asta: tocul i—e acoperit cu—n blacheu de oţel, prins în şuruburi. Bud n—avea şuruburi pe el altundeva decât la tocuri, aşa că ştiam de ce—i trebuise o şurubelniţă.

– Nu—i aşa că—i grozav, Huck? îmi zise Tom.

– Ei bine – urmă Jake – mi—am încălţat ghetele, m—am întors cu Hal în cabină, am pus pe cuşetă pacheţelul cu zahăr şi ne—am aşezat, ascultând sforăiturile lui Bud Dixon. Hal Clayton a adormit în curând, dar eu am rămas treaz – în viaţa mea nu fusesem mai treaz. Mă uitam pe sub borul pălăriei, la duşumea. M—am uitat aşa multă vreme, începusem chiar să cred că mă—nşelasem în presupunerea mea, când, deodată, am zărit un cocoloş răzbind puţin deasupra despărţiturii dintre două scânduri. Era un cocoloş de grosimea degetului mic şi avea cam aceeaşi culoare ca şi covorul. Uite unde—şi făcuse diamantul cuib! mi—am zis. Şi n—a trecut mult şi—am zărit şi perechea lui. Gândiţi—vă la dibăcia şi neruşinarea ticălosului ăluia! Ticluise planul ăsta împotriva noastră şi calculase exact ce—o să facem noi, iar noi am făcut chiar aşa, ca doi nerozi ce eram. Iar dumnealui a rămas acolo—n cabină şi şi—a deşurubat blacheurile şi, după ce—a vârât în tocuri diamantele, a pus la loc blacheurile. Bănuise că noi o să şterpelim pacheţelul cu zahăr şi c—o să—l aşteptăm toată noaptea afară, ca să—l aruncăm peste bord! Grozav plan, recunosc!

– Te cred şi eu! exclamă Tom, plin de admiraţie.

Capitolul IV. Cei trei somnoroşi

Toată ziua ne—am pândit unul pe altul – treabă foarte scârboasă pentru doi dintre noi mai ales, şi cam grea. La căderea nopţii, am debarcat într—unul din târguşoarele alea dintre Missouri şi Lowa şi—am închiriat o cămăruţă de la etaj, cu un pat dublu şi c—un pătuc, dar, înainte de—a urca, mi—am trântit traista sub o masă de brad din vestibulul întunecos; eu rămăsesem la urmă, iar proprietarul mergea în frunte, cu o lumânare de seu în mână. Ne cumpărasem câteva sticle de whisky şi ne—am apucat să bem şi să jucăm barbut. De îndată de Bud a—nceput să se cherchelească, noi am încetat să bem, dar lui i—am dat mai departe să bea. L—am îndopat cu whisky pân—a căzut de pe scaun, sforăind. Iar noi ne—am pus pe treabă. Eu ziceam c—ar fi mai bine să ne scoatem ghetele, şi pe—ale noastre şi pe—ale lui, că să nu facem zgomot şi ca să putem să—l jefuim în voie. Mi—am pus ghetele alături de—ale lui Bud, ca să le am la—ndemână, pe urmă l—am dezbrăcat şi i—am scotocit prin buzunare, şi—n căptuşeală, şi—n ciorapi, ba chiar şi—n ghete, apoi i—am luat sacul, dar n—am găsit nicăieri vreun diamant. Am dat doar peste şurubelniţă.

„Ce crezi că voia să facă el cu asta?” mă întrebă Hal.

„Nu ştiu!” i—am zis.

Dar am vârât şurubelniţa în buzunar în clipa când Hal s—a uitat în altă parte.

„Trebuie să ne lăsăm păgubaşi!” îmi spuse Hal în cele din urmă, cu un aer abătut şi descurajat.

Abia aşteptam să—l aud spunând asta, aşa că i—am zis:

„Într—un singur loc n—am căutat”.

„Care—i locul ăla?”

„Burta lui!”

„Dumnezeule! Nu m—am gândit la asta. Acolo trebuie să fie, de bună seamă! Dar cum facem?”

„Păi, rămâi tu lângă el, până mă duc eu 1a. o spiţerie să cumpăr ceva care cred c—o să—i întoarcă maţele pe dos, de—au să se sature diamantele să mai stea acolo!”

Hal era aşa de încântat, că nici n—a băgat de seamă că mă—ncălţasem cu ghetele lui Bud. Erau ele cam mari pentru picioarele mele, dar mai bine decât să mă strângă. Când am trecut prin vestibul, mi—am luat traista de sub masă, iar peste vreun minut am ieşit prin uşa din dos şi—am pornit pe mal cu cinci mile pe oră. Dar mă simţeam straşnic – nu—i deloc rău să calci pe diamante! Peste vreo cincisprezece minute, mi—am zis: am mers mai mult de—o milă, şi—i linişte. Peste alte cinci minute, mi—am zis că a crescut distanţa dintre mine şi—un ins care a—nceput, desigur, să se—ntrebe ce se întâmplă. Peste alte cinci minute, mi—am spus că omul ăsta a—nceput să umble de colo până colo prin odaie, cuprins de nelinişte. Am mai mers vreo cinci minute, şi mi—am zis: două mile şi jumătate mă despart de omul ăla, care—a—nceput desigur să—njure, alarmat de—a binelea. În curând mi—am spus: au trecut patruzeci de minute, şi amicul meu simte că s—a—ntâmplat ceva!... Peste vreo zece minute, impresia lui s—a schimbat în convingere. Acum îşi spunea, cu siguranţă că, în vreme ce scotoceam prin lucrurile lui Bud, eu găsisem diamantele şi le vârâsem pe şest în buzunar. Şi, fără să mai stea pe gânduri, Hal pornise pe urmele mele. O să caute urme de paşi, dar ele puteau să—l ducă şi—n susul şi—n josul râului.

Deodată am zărit un om călare pe—un catâr şi, fără să stau pe gânduri, m—am ascuns într—un tufiş, ceea ce era o prostie din parte—mi. Când a ajuns în dreptul tufişului, omul s—a oprit şi a aşteptat puţin, ca să ies eu de—acolo. Pe urmă şi—a văzut de drum. Mie, însă, îmi pierise cheful: îmi ziceam că m—am ars, dacă omul acela avea cumva să se—ntâlnească cu Hal Clayton.

Pe la orele trei noaptea am ajuns în Alicsandria şi—am zărit în port vaporaşul ăsta, şi tare m—am bucurat, fiindcă acum mă simţeam la adăpost. Tocmai începea să se crape de ziuă. M—am suit pe bord, am intrat aici şi m—am îmbrăcat în straiele astea, apoi m—am dus sus în cabina de comandă, ca să văd ce se—ntâmplă pe mal, deşi nu era nevoie. M—am aşezat acolo şi—am aşteptat, jucându—mă cu diamantele; aşteptam să pornească vaporul, dar ăsta nici gând n—avea să pornească: îi reparau maşinile, însă eu nu ştiam nimic, pentru că nu prea eram obişnuit cu vapoarele.

Ca să n—o mai lungesc, vă spun c—am plecat de—acolo abia pe la amiază. Dar eu mă vârâsem de mult în cabina asta, fiindcă dis—de—dimineaţă zărisem pe mal, departe, un individ care mergea la fel ca Hal Clayton, şi mă apucase groaza. Dacă află că m—ascund pe vasul ăsta – îmi ziceam – mă prinde ca pe—un şobolan într—o capcană. Ajunge să mă ţină sub observaţie şi s—aştepte până—o să cobor – crezându—l pe el la o depărtare de—o mie de mile – ca apoi să mă urmărească să mă—nghesuie

într—un colţ, să—mi ia diamantele şi să—mi... A, ştiu eu ce mi—ar face dacă m—ar prinde! Ceva îngrozitor, îngrozitor! Când mă gândesc că şi celălalt e pe bord! Ce ghinion, băieţi, ce ghinion pe mine! Dar voi o să m—ajutaţi să scap, nu—i aşa? Ah, băieţi, ajutaţi—l pe—un nenorocit ameninţat cu moartea, salvaţi—mă şi—o să sărut pământul pe care călcaţi!

Eu şi Tom l—am ogoit, zicându—i c—o să—l ajutăm şi că n—are de ce să fie aşa de speriat. În curând, Jake a—nceput să se simtă iar bine, şi şi—a deşurubat blacheurile şi ne—a arătat diamantele, răsucindu—le pe toate feţele şi admirându—le. Şi chiar erau grozave, când le lumina câte o rază: parc—ar fi luat foc, nu alta! Mie, însă, mi se părea că Jake nu—i în toate minţile. Păi, să fi fost eu în locul lui, le—aş fi dat ălora diamantele înapoi, ca să se care cu ele şi să mă lase—n pace. El, însă, era altfel de om. Zicea că diamantele preţuiesc o avere, şi că n—ar răbda să se despartă de ele.

Vaporul s—a oprit în două locuri, pentru reparaţii, şi de fiecare dată a zăbovit cam multişor – o dată în toiul nopţii. Lui Jake i—era frică să coboare pe mal – lasă că nici nu era destul de întuneric. Vaporul s—a oprit şi a treia oară, într—un loc unde se putea coborî mai uşor, şi anume lângă un depozit de lemne, cam la vreo patruzeci de mile mai sus de ferma unchiului Silas. Era pe la unu noaptea, şi cerul se întunecase – mirosea a furtună. Jake se hotărî aşadar să—şi încerce norocul. Vaporul se oprise ca să ia lemne. În curând începu să plouă cu găleata, şi bătea un vânt amarnic. Toţi marinarii îşi puseseră pe cap câte un sac, aşa cum obişnuiesc ori de câte ori cară lemne; i—am făcut rost de—un sac şi lui Jake, care s—a amestecat printre marinari şi—a coborât pe mal o dată cu ei. Când l—am văzut că trece de ultima făclie şi se mistuie în noapte, am răsuflat uşuraţi şi—am mulţumit cerului. Dar bucuria noastră n—a ţinut mult. Cred că cineva le—a dat de veste celor doi amici ai lui Jake, căci peste vreo opt sau zece minute i—am zărit coborând în goană de pe punte, şi duşi au fost. I—am aşteptat până—n zori să se—ntoarcă, dar nu i—am mai văzut. Eram abătuţi şi deznădăjduiţi. Singura noastră speranţă era că Jake avusese un avans prea mare pentru ca ăia să—l poată ajunge din urmă şi că izbutise să se—ascundă la ferma lui frate—său.

Ne spusese c—o să meargă pe drumul de pe mal şi ne rugase s—aflăm dacă Brace şi Jubiter erau acasă, (singuri, fără musafiri!) şi după aia să coborâm, în zori, şi să—i spunem care—i situaţia. Urma să ne—aştepte într—un mic crâng de sicomori, în spatele plantaţiei de tutun a unchiului Silas, unde era un locşor liniştit.

Am vorbit pe—ndelete cu Tom despre şansele pe care le—avea Jake. Tom zicea că o să scape, dacă ăia doi or fi apucat—o în sus pe mal, şi nu în jos, dar mie nu—mi venea să cred, fiindcă—mi spuneam că ăia ştiau, desigur, de unde era Jake, aşa că aveau să—l urmărească toată ziulica, fără ca el să simtă ceva, iar seara aveau să—l omoare şi să—i ia ghetele. Iar gândul ăsta mă mâhnea grozav.

Capitolul V. Tragedia din pădure

Reparaţia la maşini s—a terminat târziu după—amiaza, aşa că am ajuns la fermă abia pe la asfinţit. Nu ne—am oprit pe drum nici o clipă, ci am luat—o de—a dreptul spre crângul de sicomori, ca să—i spunem lui Jake cât avans avea şi să—l sfătuim s—aştepte pân—om putea noi merge la Brace ca s—aflăm care—i situaţia pe—acolo. Începuse să se—ntunece când am ieşit din pădure, gâfâind şi năduşind de—atâta alergătură. În faţa noastră, la vreo treizeci de metri, se întindea crângul de sicomori. Chiar în clipa aceea am zărit doi indivizi dând buzna în crâng şi—am auzit nişte strigăte de ajutor înfricoşătoare. „Bietul Jake a fost cu siguranţă omorât!” ne—am zis noi. Eram aşa de speriaţi, încât am zbughit—o spre plantaţia de tutun şi ne—am ascuns acolo, dârdâind de cădeau hainele de pe noi. Deodată trecură pe lângă noi alţi doi inşi, care intrară şi ei în crâng, iar peste câteva clipe ieşiră de—acolo patru indivizi: ultimii doi îi fugăreau pe primii doi.

Ne—am ghemuit la pământ şi am tras cu urechea, tremurând de frică, dar n—am mai auzit multă vreme decât bătăile inimilor noastre. Ne gândeam la mortul care zăcea acolo, printre sicomori, iar pe mine mă treceau fiori, parc—aş fi stat lângă un strigoi. Deodată răsări luna, mare de tot, îndărătul unui pâlc de copaci – era ca o faţă rotundă şi strălucitoare ce se uită prin gratiile unei închisori. Umbre negre şi siluete albe începuseră să se târască, prin tăcerea de mormânt a nopţii răcoroase. Deodată, Tom îmi şopti:

– Ia te uită! Ce—o fi?

– N—n—nu mă lua aşa prin surprindere! i—am zis. Tot sunt pe cale să mor şi fără asta!

– Uită—te colo, îţi spun! Iese cineva din crângul de sicomori.

– Taci, Tom!

– O namilă de om!

– Dumnezeule! Hai să...

– Ţine—ţi gura! Ăla vine încoace...

Lui Tom i se tăiase răsuflarea, de emoţie. A trebuit să privesc, n—aveam încotro. Acum şedeam amândoi în genunchi, cu bărbiile rezemate de—o ulucă, şi priveam, da priveam şi gâfâiam. Matahala aia venea pe drum, dar n—o puteam vedea bine, căci se ţinea în umbra copacilor. Abia când ajunse aproape de noi, într—un petic de lumină, am văzut că—i stafia lui Jake Dunlap şi era să leşinăm de frică.

Câteva minute n—am fost în stare să ne mişcăm. Între timp stafia pierise. Am început să vorbim în şoaptă.

– Mai toate stafiile sunt negre şi fumurii, parc—ar fi făcute din negură, dar asta nu era aşa! îmi spuse Tom.

– Nu! I—am văzut limpede ochelarii şi favoriţii.

– Da, şi straiele ţărăneşti de duminică: pantaloni cadrilaţi, negri—verzui...

– Pieptar de catifea roşie, cu pătrăţele galbene...

– La fiece crac al nădragilor, câte o cureluşă de piele, una atârnând desfăcută...

– Şi cipilica aia...

– Ce mai cipilică pentr—o stafie!

În viaţa mea nu văzusem o asemenea pălărie – un soi de burlan negru, ţeapăn, foarte înalt, nu prea neted şi rotund în creştet, întocmai ca o căpăţână de zahăr.

– Ai băgat de seamă, Huck, că avea acelaşi păr?

– Nu. Adică, întâi mi s—a părut că da, iar după aia că nu.

– Nici eu n—am băgat de seamă! Dar am observat, în schimb, că avea traistă.

– Şi eu. Dar ia spune, Tom, umblă stafiile cu traistă?

– Mă, Huck Firin, dar ageamiu mai eşti! Toate lucrurile unei stafii de om se prefac şi ele în stafii de lucruri. Stafiile îşi au şi ele lucrurile lor, ca oricare altă persoană. Păi, văzuşi cu ochii tăi cum straiele alea s—au prefăcut în stafii de straie. De ce nu s—ar fi prefăcut şi traista? Sigur că s—a prefăcut şi ea în stafie de traistă.

Era logic, nimic de zis!

Deodată, Bill Withers şi frate—său Jack trecură prin faţa noastră, vorbind.

– Ce crezi că ducea—n spinare? întrebă Jack.

– Nu ştiu, da’ era al naibii de greu!

– Da. Îndesat—vârf! Am crezut că—i un negru care—a furat porumb de pe plantaţia lui moş Silas.

– Şi eu la fel. De—aia mi—am zis că—i mai bine să mă prefac că nu—l văd.

– Şi eu tot aşa.

Izbucniră amândoi în râs, apoi nu i—am mai auzit. Chestia asta dovedea cât de nepopular ajunsese unchiul Silas. Aia doi nu l—ar fi lăsat niciodată pe—un negru să fure porumbul cuiva şi să plece nepedepsit.

Am mai auzit nişte voci apropiindu—se de noi şi câte—un hohot de râs. Erau Lem Beebe şi Jim Lane.

– Cine? zicea Jim Lane. Jubiter Dunlap?

– Da.

– A, nu ştiu. Tot ce se poate. L—am văzut acu' vreo oră, înainte de asfinţit, săpa de zor împreună cu pastorul. Zicea că n—o să vină la noapte, dar că ne poate da câinele, dacă vrem.

– O fi prea obosit, pesemne.

– Da. Munceşte din greu, săracul!

– Te cred şi eu!

Râseră amândoi şi merseră mai departe. Tom îmi spuse c—ar fi mai bine să ieşim din ascunzătoare şi să ne luăm după ei, mai ales că aveam acelaşi drum: n—ar fi fost defel plăcut să ne—ntâlnim singuri cu stafia. Am pornit aşadar cu ei şi am ajuns cu bine acasă.

Era într—o noapte de sâmbătă – a doua noapte a lunii septembrie. N—o s—o uit niciodată. O să vedeţi curând pentru ce.

Capitolul VI. Planuri de a pune mâna pe diamante

Ne—am târât după Jim şi Lem pân—am ajuns la gardul din spatele colibei unde—l închisesem pe negrul Jim înainte de a—l slobozi. Câinii s—au repezit la noi să ne spună „Bine—aţi venit”, şi nu ne—a mai fost frică, mai ales că am zărit şi luminile casei. Dar când să sărim gardul, Tom îmi şopti:

– Stai niţel! Dumnezeule!

– S—a—ntâmplat ceva?

– Ba bine că nu! Ia spune—mi, nu—i aşa că te—aşteptai să fim primii care—o să aducem la cunoştinţa familiei cine—a fost omorât acolo, printre sicomori, şi să le vorbim despre ticăloşii care l—au omorât, şi despre diamantele pe care i le—au furat – să le zugrăvim toate astea, bucuroşi că ştim mai mult decât oricare altul?

– Ba mă aşteptam! Tu n—ai mai fi tu, Tom Sawyer, dac—ai lăsa să—ţi scape un astfel de prilej. Când începi tu să zugrăveşti ceva, nu se poate spune că—ţi lipseşte vopseaua.

Tom îmi răspunse, foarte calm:

– Ce—ai zice dacă ţi—aş spune că n—o să mă mai amestec deloc?

– Auzindu—l că vorbeşte aşa, am rămas cu gura căscată.

– Aş zice că minţi! i—am răspuns. Glumeşti, Tom Sawyer?

– O să vezi tu, în curând. Ia spune, stafia era desculţă?

– Nu. Dar ce—i cu asta?

– Aşteaptă; o să—ţi explic îndată. Avea ghete—n picioare?

– Da. Le—am văzut desluşit.

– Juri?

– Da, jur.

– Şi eu. Ştii ce—nseamnă asta?

– Nu. Ce—nseamnă?

– Înseamnă că hoţii ăia *n—au pus mâna pe diamante.*

– Dumnezeule! Ce te face să crezi?

– Nu cred numai, ci ştiu. Nu s—au prefăcut nădragii, ochelarii, favoriţii, traista şi toate celelalte lucruri în stafii de lucruri? Ba s—au prefăcut. Atunci, dacă ghetele s—au prefăcut în stafii de ghete, înseamnă că stafia era încălţată cu ele când a—nceput să bântuie. Dacă nici asta nu—i o dovadă că tâlharii ăia nu i—au luat ghetele, aş vrea să—mi spui ce numeşti tu o dovadă?

În viaţa mea n—am pomenit cap ca al băiatului ăstuia! Eu, unul, aveam ochi şi puteam vedea lucrurile, dar ele nu—nsemnau nimic pentru mine. Tom Sawyer era, însă, cu totul altfel. Când Tom Sawyer vedea un lucru, lucrul acela parcă se ridica pe picioarele dinapoi şi—ncepea să—i vorbească, spunându—i tot ce ştia. În viaţa mea n—am pomenit cap ca al băiatului ăstuia!

– Tom Sawyer – i—am zis – îţi repet ce ţi—am spus de—atâtea ori; nu—s vrednic nici să—ţi văcsuiesc ghetele. Dar nu despre asta—i vorba. Dumnezeu din cer ne—a zămislit pe toţi, şi unora le—a dat ochi care nu văd, iar altora ochi care văd, şi cred că nu—i treaba noastră să ne—ntrebăm pentru ce. Aşa o fi drept, căci altminteri, ar fi făcut altfel... Spune mai departe: acum pricep, în sfârşit, că tâlharii ăia n—au şters—o cu diamantele. Da’ de ce nu le—or fi luat?

– Pentru c—au fost puşi pe fugă de ăilalţi doi înainte de—a fi putut să scoată ghetele cadavrului.

– Aşa e! Acum pricep. Dar ia ascultă, Tom: de ce să nu ne ducem să spunem treaba asta?

– Uf, Huck Finn! Nu—ţi dai seama? Ia gândeşte—te. Ce—o să urmeze? O să urmeze o anchetă, chiar mâine dimineaţă. Aia doi au să spună cum au auzit ţipetele şi—au dat fuga acolo taman la timp ca să nu—l mai poată salva pe străin. Pe urmă, juraţii au să trăncănească şi—au să pălăvrăgească, şi—n cele din urmă au să dea verdictul că străinul ăla a fost împuşcat sau lovit în cap cu ceva, de—a murit prin voia Domnului. Iar după ce—au să—l îngroape, au să—i scoată la mezat lucrurile ca să—şi acopere cheltuielile. Şi atunci, o să ne vină *şi nouă* rândul!

– Cum aşa, Tom?

– O să cumpărăm ghetele cu doi dolari!

Am rămas paf.

– Dumnezeule! Păi, Tom, înseamnă c—o să punem mâna pe diamante!

– Te cred şi eu! Într—o bună zi au să ofere o recompensă mare pentru diamantele alea – pe puţin o

mie de dolari! Banii aia—s ai noştri! Şi—acum, hai să intrăm să ne vedem neamurile. Dar ia seama, noi nu ştim nimic despre vreo crimă sau despre diamante, sau despre hoţi – nu uita!

Planul lui Tom mi se părea nemaipomenit. Eu, unul, aş fi vândut diamantele pentru douăşpe mii de dolari, zău aşa. Da' n—am zis nimic, n—avea nici un rost.

– Bine, dar ce—o să—i spunem tuşei Sally? l—am întrebat eu. Cum o să—i lămurim încetineala cu care—am ajuns aici în sat?

– Las asta în seama ta, ai să găseşti tu ceva, sunt sigur.

Tom era totdeauna foarte strict în privinţa asta: firea, lui delicată îl împiedica să spună minciuni.

Am pornit de—a curmezişul ogrăzii, în care—am recunoscut cu bucurie multe obiecte familiare, iar când am ajuns la şopronul acela mare, acoperit, dintre casa de lemn şi bucătărie, am văzut că, pe pereţi, atârnau, ca de—obicei, toate cele, până şi salopeta verde şi uzată, cu glugă, a unchiului Silas; salopeta asta avea între umeri o pată albă, ca şi cum l—ar fi lovit cineva, c—un bulgăr de zăpadă. Am ridicat, ivărul şi—am intrat înăuntru. Tusa Sally se foia de colo până colo, copiii stăteau ghemuiţi într—un colţ, iar bătrânul şedea într—un colţ şi se ruga Domnului să—l ajute în nevoie. Când ne văzu, femeia se repezi la noi, cu lacrimi de bucurie în ochi şi ne trase repede de urechi, apoi ne—mbrăţişă şi ne sărută, şi ne mai trase o dată de urechi, atât de bine—i părea ca ne vede.

– Pe unde mi—aţi fost, derbedeilor? Eram aşa de îngrijorată din pricina voastră, că nu mai ştiam ce să fac. Catrafusele voastre au ajuns de mult aici, iar eu v—am încălzit de vreo patru ori cina, ca să vă tihnească, afurisiţilor! Îmi pierdusem răbdarea, zău – aş fi în stare să vă jupoi de vii! Aţi fi flămânzi, sărăcuţilor! Aşezaţi—vă cu toţii, hai, nu mai pierdeţi vremea!

Era o plăcere să te afli din nou acolo, în faţa atâtor plăcinte, costiţe de porc, şi câtor şi mai câtor bunătăţi! Unchiul Silas rosti o binecuvântare dintr—alea, ca pe vremuri, înfăşurată în multe straturi, întocmai ca o ceapă, iar în vreme ce îngerii i—o duceau spre ceruri, eu mă căzneam să scornesc o minciună ca să explic întârzierea noastră. După ce ne umplu farfuriile, tuşa Sally mă întrebă cum se face că zăbovisem atâta.

– Păi, vedeţi, doamnă...

– Ascultă, Huck Finn! De când sunt eu „doamnă" pentru tine? Mi—am precupeţit eu vreodată ghionturile şi pupăturile din ziua când te—ai ivit în încăperea asta, iar eu te—am luat drept Tom Sawyer, binecuvântând cerul că mi te—a trimis, deşi îmi spuseseşi patru mii de minciuni, iar eu le crezusem pe toate, ca o proastă ce eram? Spune—mi tuşă Sally, cum făceai de obicei!

M—am supus, şi i—am vorbit astfel:

– Păi, eu şi Tom ne—am hotărât să mergem pe jos prin pădure, ca să—i adulmecăm miresmele, şi am dat peste Lem Beebe şi Jim Lane, iar ei ne—au poftit să—i însoţim azi—noapte la cules de afine. Ziceau c—au să ia cu împrumut câinele lui Jubiter Dunlap, fiindcă Jubiter tocmai le spusese că...

– Unde l—au văzut? mă întrebă bătrânul, iar când m—am uitat la el să văd cum de—ajunsese să—i pese de—un asemenea fleac, ochii lui ardeau de curiozitate.

Am rămas uluit şi m—am cam muiat, dar am izbutit să—mi adun puterile şi să—i răspund:

– Păi, l—au văzut pe la asfinţit, când săpa undeva, împreună cu matale.

– Aha! zise unchiul Silas, cam dezamăgit, şi nu mai scoase o vorbă.

– Ei, şi—atunci...

– Destul, nu—i nevoie să mai continui! mă întrerupse tuşa Sally, aruncându—mi o privire indignată. Ascultă, Huck Finn, cum de—au ajuns oamenii ăia să vorbească de culesul de afine acum, în septembrie, prin părţile astea?

Mi—am dat seama c—o făcusem de oaie, aşa c—am amuţit.

Tuşa Sally aşteptă puţin, fără să mă slăbească din ochi, apoi îmi spuse:

– Şi cum le—a venit ideea asta idioată, de—a merge să culeagă afine în puterea nopţii?

– Păi, hm... ne—au zis c—au o lanternă şi...

– A, tacă—ţi fleanca! Dar ia spune—mi, pentru ce aveau nevoie de—un câine? Că să vâneze afinele cu ajutorul lui?

– Cred, doamnă... hm...

– Ascultă, Tom Sawyer, ce minciună mesteci în gură ca să—ţi aduci şi tu contribuţia la tâmpenia asta? Hai dă—i drumul! Dar te previn că n—o să cred o vorbă din ce—o să—mi spui. Tu şi Huck v—aţi vârât într—o istorie care nu vă priveşte, sunt sigură, fiindcă vă cunosc, pe amândoi vă cunosc. Hai, ia

explică—mi cum devine cazul cu câinele ăla, cu afinele, cu lanterna şi cu celelalte, dar să—mi vorbeşti drept, m—auzi?

Tom spuse, cu un aer demn, deşi părea foarte jignit:

– Îmi pare rău că vorbeşti aşa despre Huck, numai şi numai fiindc—a făcut o mică greşeală, pe care—o putea face oricine.

– Ce greşeală a făcut?

– Păi, a zis *afine* în loc să zică *mure.*

– Tom Sawyer, dacă mă mai scoţi din sărite, să ştii că...

– Tuşă Sally, greşeşti fără să—ţi dai seama şi, fireşte, fără să vrei. Dac—ai studiat cum se cuvine ştiinţele naturale, ai fi ştiut că în întreaga lume, afară de Arkansaw, oamenii obişnuiesc să vâneze murele cu un câine şi c—o lanternă...

Dar tuşa Sally sări cu gura pe el şi—l îngropă sub un potop de vorbe. Era atât de furioasă, că vorbele i se amestecau ţâşnind ca o ploaie din gura ei. Dar Tom Sawyer tocmai asta voia: s—o lase să se înfierbânte şi să—şi verse năduful, căci după aia avea să ocolească subiectul, şi n—ar mai fi îngăduit nici altora să pomenească de el, într—atâta o enerva. Ei bine, chiar aşa s—a—ntâmplat! După ce bătrâna a amuţit şi s—a potolit, Tom i—a spus, cât se poate de calm:

– Şi cu toate astea, tuşă Sally...

– Gura! îl repezi ea. Nu mai vreau s—aud nimic despre asta!

Aşadar scăpasem, şi nu mai trebuia să dăm socoteală despre întârzierea noastră. Tom lucrase frumos.

Capitolul VII. Veghe nocturnă

Benny părea cam mahmură şi ofta din când în când, dar nu trecu mult şi—ncepu să ne—ntrebe despre Mary, despre Sid, şi despre mătuşa lui Tom, Polly; atunci, tuşa Sally se însenină la faţă şi, recăpătându—şi buna dispoziţie, luă parte la conversaţie, încât restul cinei se desfăşură în chip foarte plăcut. Bătrânul, însă, nu prea lua parte, era distrat şi nervos, şi ofta de zor: ţi se rupea inima văzându—l atât de trist, tulburat şi necăjit.

Îndată după cină, un negru bătu în uşă şi—şi vârî înăuntru capul: făcând mereu plecăciuni şi frământându—şi în mâini pălăria de paie, spuse că stăpânu—său Brace îşi aştepta la pârleaz fratele, care întârzia să vină la masă. N—ar dori domnul Silas să—i spună unde era?

Unchiul Silas îi răspunse, pe un ton înţepat şi mânios, în viaţa mea nu—l mai auzisem vorbind aşa:

– Da' ce sunt eu? Tutorele lui frate—su?

După care se muie şi făcu o mutră de parcă i—ar fi părut rău că vorbise aşa, apoi adăugă, foarte blajin:

– Dar te rog să nu—i spui asta, Billy! M—ai luat prin surprindere, iar eu nu prea mă simt bine de câtva timp, sunt nervos şi nu prea mai ştiu ce fac... Spune—i că nu—i aici!

Iar după ce negrul ieşi, unchiul Silas se ridică şi începu să umble de colo—ncoace, bodogănind şi trecându—şi mâinile prin păr. Te apuca jalea văzându—l. Tuşa Sally ne spuse în şoaptă să nu ne uităm la dânsul, l—ar fi stânjenit. Cică de când cu necazurile astea, bătrânul se zbuciuma şi—şi scormonea creierii şi nu prea mai ştia ce face din pricina atâtor gânduri. Ne mai zise că bătrânul umbla acum în somn mult mai mult decât altădată; uneori umbla prin toată casa, ba chiar şi pe—afară, iar dacă l—am fi prins umblând în somn, trebuia să—l lăsăm în pace, fără să—l tulburăm. Tuşa Sally socotea că asta nu—i făcea nici un rău, ba, poate, dimpotrivă. Bătrâna ne mai mărturisi că Benny era singura care—l mai putea ajuta acum: Benny părea că ştie când anume să încerce să—l liniştească, şi când anume să—l lase singur.

Unchiul Silas urmă să meargă de colo până colo, bodogănind, până ce începu să arate cam obosit. Atunci Benny se furişă lângă dânsul şi—şi strecură mâna într—a lui; cuprinzându—l cu cealaltă de după mijloc, porni cu el prin încăpere. Bătrânul îi zâmbi şi, aplecându—se, o sărută. În curând se însenină la faţă, iar Benny îl convinse să se retragă în odaia lui. Era o plăcere să—i priveşti: atâta se iubeau.

Tuşa Sally îi dusese pe copii la culcare, aşa că, plictisindu—ne, eu şi Tom am ieşit afară şi ne—am aşezat la taclale pe un răzor cu pepeni, luminat de razele lunii. Tom zicea că ar pune mâna—n foc că gâlceava începuse din vina lui Jubiter şi că, dac—ar vedea ca aşa stau lucrurile, s—ar sili din răsputeri să—l facă pe unchiul Silas să—l dea afară.

Am stat aşa de vorbă vreo două ceasuri, duhănind şi îndopându—ne cu pepeni. Când ne—am întors în casă, era linişte şi întuneric, căci se culcaseră cu toţii.

Tom, căruia nu—i scăpa niciodată nimic, băgă de seamă că salopeta aia de pânză verde nu mai era, deşi fusese acolo când ieşisem noi afară.

– Curios lucru! zise el.

Apoi ne—am dus la culcare.

O auzeam pe Benny foindu—se în odaia ei, care era alături de—a noastră, şi ne—am zis că o fi tare necăjită din pricina lui taică—su şi de—aia nu poate să doarmă. Lasă că nici noi nu puteam dormi. Am rămas aşadar treji multă vreme, fumând şi sporovăind în şoaptă, dar eram foarte plictisiţi şi abătuţi. Am vorbit din nou despre omor şi despre stafie, încât acum de—abia nu mai puteam dormi de frică.

Deodată, foarte târziu (ştiam că—i târziu după felul solemn cum răsuna orice zgomot), Tom îmi făcu semn să mă uit pe fereastră. M—am uitat şi—am văzut un om care se fâţâia prin ogradă, ca şi cum n—ar fi ştiut ce vrea; nu prea—l vedeam desluşit din pricina întunericului. A pornit apoi spre pârleaz, iar, în clipa când trecea peste el, luna a ieşit din nori şi l—a luminat: era unchiul Silas, îmbrăcat în salopeta aia verde cu pată albă şi c—o sapă lungă pe umăr.

– Umblă în somn! îmi spuse Tom. tare—aş vrea să—l putem urmări ca să vedem unde se duce. Uite, a luat—o prin plantaţia de tutun. Acum nu se mai vede. N—are odihnă, săracul!

Am rămas mult în aşteptare, dar unchiul Silas nu s—a mai întors sau poate c—a luat—o pe partea ailaltă. Cât despre noi, am adormit frânţi de oboseală şi am visat urât; un milion de vise urâte. Înainte de revărsatul zorilor, ne—am trezit auzind nişte trăsnete şi tunete înfricoşătoare: vântul frângea copacii, iar ploaia cădea pieziş, curgând gârlă.

– Ascultă, Huck! îmi zise Tom. Am să—ţi spun un lucru foarte ciudat. Până aseară, când am ieşit noi

afară, familia nu ştia că Jake Dunlap a fost omorât. Indivizii ăia care i—au fugărit pe Hal Clayton şi pe Bud Dixon au să răspândească vestea curând, iar oamenii au să alerge din fermă—n fermă ca să fie ăi dintâi care s—o aducă la cunoştinţa vecinilor. Căci o veste mare ca asta nu se iveşte decât o dată la treizeci de ani! Huck, e foarte ciudat. Nu pricep nici să mă tai!

Tom aştepta nerăbdător să treacă ploaia, ca să putem ieşi afară şi s—auzim ce spune lumea. Dacă ne—ar fi vorbit careva despre omor, ne—am fi prefăcut că suntem miraţi şi îngroziţi.

În clipa când ploaia a contenit, am zbughit—o pe uşă. Între timp se luminase de ziuă. Pe drum întâlneam ici—colo pe câte cineva şi ne opream ca să—i dăm bineţe, ba îi mai şi spuneam când anume am venit, şi cum i—am lăsat pe cei de—acasă, şi cât o să rămânem aici, dar, lucru ciudat, nici unul nu ne—a pomenit vreo vorbă în legătură cu omorul. Tom îmi zise că, dacă ne—am duce la sicomori, cu siguranţă că l—am găsi pe mortul ăla fără un suflet în preajmă. După părerea lui, oamenii îi fugăriseră pe tâlhari până—n inima pădurii, dar tâlharii îi atacaseră pe urmăritori şi poate că se omorâseră unii pe alţii, aşa că nu mai rămăsese nici unul în viaţă.

Tot umblând aşa, am ajuns la crângul de sicomori. Am simţit că mă trec fiori reci şi n—am vrut să mai fac nici un pas, oricât ar fi stăruit Tom. El ţinea morţiş să vadă dacă hoitul ăla mai avea ghetele—n picioare. Se târî aşadar într—acolo, iar peste vreun minut se întoarse, aţâţat, cu nişte ochi cât cepele, şi—mi spuse:

– Huck, s—a dus!

– Nu se poate, Tom! i—am zis eu, uluit.

– S—a dus, nu se mai vede nimeni. Pământul pare bătătorit puţin, dar dac—a fost cumva pe—acolo o vărsare de sânge, sângele a fost spălat de furtună şi a rămas doar noroi.

În cele din urmă mi—am luat inima—n dinţi şi m—am dus şi eu să văd: într—adevăr, nici pomeneală de cadavru.

– Drace! S—au dus diamantele! am oftat eu. Nu crezi, Tom, că tâlharii s—or fi întors şi l—or fi cărat cu ei?

– S—ar părea că da. Dar unde l—or fi ascuns, ce crezi?

– Nu ştiu – i—am răspuns eu scârbit. Şi nici nu—mi pasă. Au luat ghetele, iar mie numai de ghete—mi păsa! Dinspre partea mea, n—are decât să putrezească în pădure, eu n—o să—l caut!

Nici Tom nu părea să mai arate vreun interes pentru mortul ăla, deşi era curios să afle ce i s—o fi întâmplat. Îmi spuse, însă, că n—o să treacă mult şi—au să—l găsească fie câinii, fie oamenii.

Ne—am întors acasă plictisiţi şi dezamăgiţi, parcă ne—ar fi tras cineva pe sfoară. În viaţa mea n—avusesem atâta pică pe—un cadavru.

Capitolul VIII. De vorba cu strigoii

Ne—am luat micul dejun într—o atmosferă nu prea veselă. Tuşa Sally, obosită şi îmbătrânită, îi lăsa pe copii să se dondănească şi să—şi arate unul altuia colţii, părând să nu bage de seamă ce se petrece—n jur, ceea ce nu i se—ntâmpla de obicei. Eu şi Tom aveam la ce ne gândi, în vreme ce mâncam în tăcere; Benny arăta nedormită şi ori de câte ori îşi ridica puţin capul, ca să—l privească pe taică—su, vedeai lacrimile în ochii ei. Cât despre bătrân, mâncarea i se răcea, în farfurie, dar el n—avea habar, fiind mereu cufundat în gânduri.

Nu peste multă vreme, negrul ăla îşi vârî din nou capul pe uşă şi spuse că domnul Brace îşi cam pierduse răbdarea să—l tot aştepte pe domnul Jubiter, care încă nu se—ntorsese acasă.

– N—aţi dori, dom' Silas, să...

Ajuns aici, negrul amuţi, căci unchiul Silas se ridică tremurând tot şi se rezemă cu mâinile de masă. Cu ochii ţintă la negru, gâfâia şi înghiţea în sec, ducându—şi din când în când mâna la gât.

– Ce... ce... ce—şi închipuie dumnealui? rosti el în cele din urmă. Spune—i că... spune—i că... Dar se prăbuşi fără vlagă pe scaun şi adăugă cu glas stins: Pleacă! Pleacă!

Negrul ieşi speriat, iar noi toţi ne—am simţit... – nu mai ştiu cum ne—am simţit, dar era groaznic să—l vezi pe bătrân gâfâind aşa, cu ochii holbaţi, ca un om gata să—şi dea duhul. Încremenisem cu toţii. Doar Benny, cu obrajii şiroind de lacrimi, veni pe tăcute lângă el şi, proptindu—i capul încărunţit de umărul ei, începu să i—l dezmierde, apoi ne făcu semn să ieşim. Aşa am şi făcut, în tăcere, ca şi cum am fi ieşit din odaia unui mort.

Am pornit cu Tom spre pădure. Ne gândeam ce deosebire era faţă de vara trecută, când venisem aici: pe atunci era veselie şi pace în jur, unchiul Silas era respectat de toţi, şi era bine dispus, şi copilăros, şi blajin. Pe când acum, parcă—şi pierduse minţile, sau nu lipsea mult să şi le piardă.

Între timp, se făcuse frumos şi soarele strălucea. Cu cât înaintam peste dealuri spre câmpie, cu atât mai frumoşi erau copacii şi florile, şi cu atât mai ciudat şi nedrept ni se părea faptul că într—o astfel de lume se puteau întâmpla asemenea lucruri. Deodată am simţit că mi se taie răsuflarea şi l—am apucat pe Tom de braţ, ca să nu cad, căci mi se muiaseră picioarele.

– Uite—o! i—am zis.

Ne—am tras din nou îndărătul unui tufiş.

– Sst! îmi şopti Tom, tremurând tot. Nu face gălăgie!

Dar era ca şi cum ne—am fi ascuns după deget. Am încercat să—l conving pe Tom să ieşim de—acolo, dar n—a vrut cu nici un chip, iar singur nu îndrăzneam să ies. Tom zicea că s—ar putea să nu mai avem altă dată ocazia de a vedea o stafie, şi că el, unul, o să se uite la asta chiar de—ar fi să plătească şi cu viaţa. Aşa că m—am uitat şi eu, deşi mă treceau fiori. Tom ţinea morţiş să vorbească, în şoaptă, ce—i drept:

– Bietul Jakey, are toate ţoalele pe el, întocmai cum ne spusese. Acum îi poţi vedea părul, de care nu eram siguri. Nu mai e aşa de lung – şi l—a tuns scurt, întocmai cum ne spusese. Zău, Huck, în viaţa mea n—am văzut persoană s—arate mai natural decât stafia asta!

– Nici eu! Aş recunoaşte—o oriunde.

– Şi eu. Seamănă leit cu Jake înainte să moară.

După ce se mai uită niţel, Tom îmi spuse:

– Huck, stafia asta are totuşi ceva ciudat, nu găseşti? N—ar trebui să umble aşa ziua—n amiaza mare.

– Aşa e, Tom, nici eu n—am mai auzit ca stafiile să umble ziua.

– Bineînţeles! Ele nu ies decât noaptea, după orele douăşpe. Stafia asta are ceva ciudat, ascultă—mă pe mine! Cred că n—are dreptul să umble ziua. Dar ce natural arată! Jake avea de gând s—o facă pe surdo—mutul, pentru ca vecinii să nu—i recunoască vocea. Ce—ar fi să strigăm la el, ca să vedem ce face?

– Taci, Tom, nu vorbi aşa! Dac—ai striga, aş muri de frică.

– Fii pe pace, n—o să strig. Uite, Huck, acum se scarpină—n creştet, vezi?

– Ei, şi ce—i cu asta?

– Păi, ce rost are să se scarpine? Doar n—are ce să—l gâdile. Capul stafiei e făcut din ceaţă sau din ceva asemănător, şi n—are cum să—l mănânce. Orice zevzec ştie asta.

– Atunci, dacă nu—i mănâncă, de ce naiba se scarpină? Crezi că—i doar o obişnuinţă?

– Da' de unde! Nu—mi place deloc felul cum se poartă stafia asta. Am impresia că nu—i o stafie adevărată, ba chiar sunt sigur, Huck, pentru că dac—ar fi...

– Ce—ţi mai trece prin cap?

– Păi, prin stafia asta nu poţi vedea tufişurile!

– Da, Tom, aşa e! Ai perfectă dreptate. Încep să cred...

– Uite, Huck, acum mestecă o foaie de tutun! Dumnezeule, stafiile nu mestecă tutun, nici n—au cu ce să mestece! Ascultă, Huck!

– Ascult.

– Nu—i deloc stafie. E chiar Jake Dunlap!

– Pe dracu'.

– Huck Finn, am găsit noi vreun cadavru printre sicomori?

– Nu!

– Şi nu—i de mirare, că n—a fost nici un cadavru pe—aici.

– Bine, Tom, dar ştii bine c—am auzit...

– Da, am auzit, am auzit nişte strigăte, dar dovedeşte asta, oare, c—a fost omorât cineva? Sigur că nu. Şi—am văzut patru oameni alergând; pe urmă l—am văzut pe ăsta ieşind din tufiş şi l—am luat drept stafie. Dar nu era mai stafie decât tine! Era chiar Jake Dunlap, şi este şi—acum. S—a tuns scurt şi se dă drept străin, întocmai cum ne spusese. Stafie, zici? Păi, e solid ca o nucă!

Abia atunci am priceput că ne cam lăsasem amăgiţi. Şi m—am bucurat că Jake nu fusese omorât. Tom era şi el foarte bucuros, şi ne—ntrebam amândoi dacă lui Jake i—ar conveni sau nu să ne facem că nu—l cunoaştem. Tom zicea că ăl mai bine ar fi să ne ducem să—l întrebăm. Şi chiar porni spre Jake, dar eu am rămas ceva mai în urmă, gândindu—mă că, poate, totuşi, era o stafie. Când ajunse lângă Jake, Tom îi vorbi astfel:

– Eu şi Huck suntem foarte bucuroşi să te revedem, şi nu trebuie să te temi c—o să te dăm în vileag. Iar dacă socoţi că ar fi mai sigur pentru matale dacă ne—am preface ca nu te cunoaştem, spune—ne, şi—o să vezi ca te poţi bizui pe noi. Mai degrabă ne—am tăia mâinile, decât să te vârâm în vreun bucluc.

La început, Jake se arătă mirat să ne vadă acolo, şi nu prea încântat. Dar, auzindu—l pe Tom, se însenină la faţă, iar la urmă zâmbi – şi, scuturând din cap de câteva ori, începu să dea din mâini şi să gâgâie ca un surdo—mut. Tocmai atunci i—am zărit apropiindu—se pe câţiva din neamul lui Steve

Nickerson, care locuia în cealaltă margine a câmpului.

– Faci grozav pe surdo—mutul! îi spuse Tom lui Jake. Ai dreptate, prefă—te şi faţă de noi, la fel ca şi faţă de ceilalţi. Asta o să te—ajute să te—antrenezi şi să eviţi greşelile. O să ne ţinem departe de matale şi—o să ne prefacem că nu te cunoaştem, dar dacă socoţi că—ţi putem da vreo mână de ajutor, dă—ne de veste!

Am pornit la drum, iar când am trecut pe lângă Nickerson—i, ei ne—au întrebat, fireşte, cine—i străinul acela, de unde venea şi cum îl chema, şi din ce congregaţie făcea parte – Baptistă sau Metodistă – şi din ce partid politic – Whig sau Democrat[2]? – şi cât avea de gând să rămână pe—ai ci, şi alte asemenea întrebări pe care obişnuiesc să le pună în legătură c—un străin oamenii; ba chiar şi animalele. Dar Tom le—a răspuns că n—a putut pricepe nimic din semnele surdo—mutului ăluia. Nickerson—ii şi—au văzut de drum, iar noi i—am urmărit din ochi, fiindcă eram tare îngrijoraţi din pricina lui Jake. Tom zicea că o să—i trebuiască multe zile ca să intre în pielea unui surdo—mut, fără să—l ia gura pe dinainte. După ce—am privit destul ca să ne dam seama că Jake se descurcă binişor cu semnele lui, am pornit mai departe, cu gândul s—ajungem la şcoală în momentul recreaţiei. Aveam de mers vreo trei mile pân—acolo.

Faptul că Jake nu ne vorbise despre gâlceava din crângul de sicomori şi despre felul cum fusese cât pe ce să fie omorât, mă dezamăgise rău de tot. Şi pe Tom tot aşa, dar el zicea că şi noi, dac—am fi fost în situaţia lui Jake, am fi tăcut chitic, de teamă să nu păţim ceva.

Băieţii şi fetele se arătară foarte bucuroşi de revedere, şi ne—am distrat grozav împreună, cât a ţinut recreaţia. În drum spre şcoală, băieţii Henderson îl întâlniseră pe surdo—mut şi le povestiseră apoi celorlalţi băieţi, aşa că toţi vorbeau acuma numai despre asta şi abia aşteptau ocazia să—l vadă, fiindcă în viaţa lor nu văzuseră un surdo—mut.

Tom îmi mărturisi că—i vine—al naibii de greu să—şi ţină gura: dac—am fi spus acum tot ce ştiam, am fi ajuns nişte eroi. Dar la urma urmei, era şi mai eroic să tăcem; nici doi băieţi dintr—un milion nu erau în stare de—aşa ceva. Şi cred că Tom Sawyer avea dreptate, ca de obicei.

---

[2] Partidele politice tradiţionale din S.U.A., în secolul XIX (n.t)

Capitolul IX. În căutarea lui Jubiter Dunlap

În următoarele două—trei zile, mutul ajunsese foarte popular. Tot umblând prin vecini, le căzu cu tronc; oamenii erau mândri că au în mijlocul lor o asemenea curiozitate. Îl pofteau la micul dejun, şi la prânz, şi la cină, îl îndopau cu friptură de porc şi cu mămăligă, şi nu se mai săturau să—l privească: ar fi vrut să ştie mai multe despre străinul ăsta atât de romantic! Nu—i înţelegea nimeni semnele, şi probabil că nici el nu le pricepea; în schimb, sunetele pe care le scotea din gât îi încântau pe toţi. Jake umbla c—o bucata de ardezie şi—un condei, iar oamenii scriau întrebări, la care el răspundea, tot în scris, numai că nimeni nu—i putea, desluşi scrisul, în afară de Brace Dunlap. Brace zicea, că nici el nu—l desluşea, prea bine, dar izbutea de obicei să vadă despre ce—i vorba. Mutul pretindea, pare—se, că vine de foarte departe, dintr—un loc unde fusese bogat, până ce—l jefuiseră nişte pungaşi în care avusese încredere, iar acum era sărac lipit şi nu mai avea din ce trăi.

Toţi vecinii îl lăudau pe Brace Dunlap că se purta atât de bine cu străinul acela; îi dăduse o colibă de scânduri şi le poruncise negrilor să aibă grijă de el şi să—i dea de mâncare după pofta inimii.

Mutul venea şi—n casa noastră, pentru că unchiul Silas era aşa de necăjit de la o vreme, încât orice alt om necăjit îi bucura ochii. Eu şi Tom ne prefăceam că nu—l cunoşteam de mai înainte, iar el, tot aşa, se făcea că nu ne cunoaşte. Familia vorbea de faţă cu Jake de parcă n—ar fi fost acolo, dar noi socoteam că nu—i strica s—asculte tot ce se vorbea. De obicei nu arăta nici un interes, dar se—ntâmpla uneori să arate.

Trecură aşa două—trei zile, în care timp lumea începu să fie neliniştită din cauza lui Jubiter Dunlap. Toţi se întrebau ce se—ntâmplase cu el. Nimeni n—avea nici o idee. Scuturau din cap şi ziceau că—i foarte ciudat! Mai trecu o zi, şi încă una, apoi începu să umble zvonul că Jubiter fusese omorât. Se—nţelege că vestea asta a făcut o vâlvă grozavă! Să—i fi auzit cum le turuiau gurile! Sâmbătă, două—trei cete merseră în pădure ca să—i caute rămăşiţele. Eu şi Tom le—am dat o mână de ajutor, şi—am petrecut de minune. Tom era atât de aţâţat, că nu mai putea nici să mănânce, nici să doarmă. Zicea că dac—am găsi cadavrul, am deveni mai celebri decât dacă ne—am îneca.

Ceilalţi obosiseră şi se lăsaseră păgubaşi, dar Tom Sawyer, nu; nu era genul lui! Sâmbătă noaptea nu dormi mai deloc, încercând să ticluiască un plan, iar către ziuă planul era gata. Tom mă dădu jos din pat şi—mi spuse tulburat din cale—afară:

– Repede, Huck, pune—ţi ţoalele pe tine! Am găsit! Luăm un câine de vânătoare!

Peste dona minute alergam pe malul râului, spre satul cufundat încă în beznă. Moş Jeff Hooker avea un câine de vânătoare, iar Tom voia să i—l ceară cu împrumut.

– Bine, Tom, dar urmele—s cam învechite acum! i—am zis eu. Şi—apoi, nu uita c—a plouat!

– N—are a face, Huck! Dacă hoitu—i ascuns pe undeva în pădure, câinele o să—l găsească negreşit. Dacă a fost omorât, nu se poate să fi fost îngropat prea adânc, iar câinele o să—l adulmece la sigur, dac—o să treacă pe—acolo. Huck, o să fim celebri, zău aşa!

Luase foc, nu alta, iar când lua el foc, se aprindea în întregime. În două minute, dezlegase toată taina, iar acum nu se mulţumea să găsească doar cadavrul, ci voia să pornească şi pe urmele ucigaşului şi să—l fugărească până când...

– Bine – i—am zis – întâi să găsim cadavrul. Cred că asta ajunge pentru azi. De fapt, nici nu ştim să fie vreun cadavru sau să fi fost omorât careva. Dobitocul ăla s—o fi dus cine ştie unde, şi poate că n—a fost omorât câtuşi de puţin.

– Ascultă, Huck Finn! mă repezi Tom, enervat la culme. În viaţa mea n—am pomenit om ca tine, să vrea să strice totul! Când tu nu eşti în stare să vezi nimic promiţător în ceva, nu—l laşi nici pe altul să vadă. La ce—ţi foloseşte să torni apă rece peste cadavrul ăla şi să scorneşti teoria asta egoistă, că n—a avut loc nici un omor? Nu—ţi foloseşte la nimic. Nu pricep cum de te poţi purta astfel. Poftim, ni se iveşte un prilej grozav de—a ne cuceri faima, iar tu...

– Bine, bine, dă—i înainte! i—am zis. Îmi pare rău, şi—mi iau vorba—napoi. N—am spus nimic. Hotărăşte cum vrei tu. Pentru mine, mortul ăla nu înseamnă nimic. Dac—a fost omorât, îmi pare la fel de bine ca şi ţie. Iar dacă...

– N—am zis că—mi pare bine, am zis doar...

– Atunci, îmi pare la fel de rău ca şi ţie. Oricum doreşti, aşa. să fie.

– Nu—i nici un *oricum,* Huck Finn. Ţi—am zis eu aşa ceva? Cât despre...

Uitându—şi vorba, începu să umble de colo până colo, muncit de gânduri. Nu peste multă vreme îmi spuse, aţâţat:

– Ascultă, Huck, dac—o să găsim cadavrul după ce toţi ceilalţi au încetat să—l mai caute, şi dac—o să pornim apoi pe urmele ucigaşului, o să fie ceva nemaipomenit. O să fie o onoare nu numai pentru noi, ci şi pentru unchiul Silas. O să—l pună iar pe picioare, ai să vezi.

Dar când am intrat în covălia lui Jeff Hooker şi i—am spus ce vrem, bătrânul turnă apă rece pe toată povestea asta:

– Puteţi lua câinele, dar n—o să găsiţi nici un cadavru, fiindcă nu—i nici unul de găsit. Oamenii au încetat să caute pe bună dreptate. Şi—au dat seama că nu—i nici un cadavru. Şi—o să vă spun de ce: pentru ce omoară cineva un om, Tom Sawyer? Răspunde—mi la întrebarea asta!

– Păi, hm...

– Răspunde—mi! Doar nu eşti prost. De ce omoară oamenii?

– Păi, câteodată din răzbunare, şi...

– Stai puţin. Nu te grăbi! Răzbunare zici? Aşa e! Dar a avut cineva ceva contra neisprăvitului ăluia? Cine crezi c—ar fi putut să vrea să—l omoare pe... iepurele ăla?!

Tom rămăsese cu gura căscată. Nu—i trecuse, cred, prin cap că trebuie să ai un motiv ca să omori pe cineva, iar acum îşi dădea seama că nimeni nu putea să aibă ceva contra unui mieluşel ca Jubiter Dunlap.

Fierarul spuse după un timp:

– Chestia cu răzbunarea nu ţine, precum vezi. Atunci ce urmează? Jaful? Asta trebuie să fi fost, Tom! Da, cred că de data asta am nimerit—o. Vreun individ i—o fi jinduit oala de noapte, aşa că...

Şi fierarul pufni în râs şi râse până nu mai putu, iar Tom părea atât de abătut şi de plouat, încât am ştiut că i—e ruşine că venise. Dar moş Hooker nu—l cruţă deloc, începe să înşire toate motivele pentru care un om ar fi în stare să ucidă pe cineva, deşi până şi—un prost putea să—şi dea seama că nici unul din motivele astea nu se potrivea în cazul de faţă; şi râdea de se prăpădea de toată povestea asta şi de ăi de porniseră în căutarea cadavrului.

– Dac—ar fi avut un pic de minte, şi—ar fi dat seama că leneşul ăla a şters—o fiindcă voia să răsufle niţel după atâta muncă... O să se—ntoarcă peste vreo două săptămâni, şi—atunci cum o să vă simţiţi voi, băieţi? Dar luaţi câinele, poftim, duceţi—vă şi căutaţi—i rămăşiţele! Zău, Tom, ia—l!

Şi moş Hooker izbucni iar într—un hohot de râs. Tom, însă, nu mai putea da înapoi, aşa că—i spuse:

– Bine, dezleagă—l!

Fierarul îl dezlegă, iar noi pornirăm spre casă, lăsându—l pe bătrân să se tăvălească de râs.

Era un câine foarte drăguţ. Câinii de vânătoare n—au pereche de prietenoşi ce sunt, iar ăsta ne şi cunoştea şi ne plăcea. Se zbenguia şi alerga în jurul nostru, bucuros că—i slobod şi—n vacanţă. Dar Tom era atât de absorbit de gânduri, că nici nu se uita la el; zicea c—ar fi fost mai bine să fi chibzuit temeinic înainte de—a face un asemenea pas prostesc. Acum, moş Jeff Hooker o să le povestească la toţi, şi oamenii au să trăncănească.

Ne—am întors acasă pe nişte uliţe lăturalnice, mergând tăcuţi şi abătuţi. Când am trecut pe la marginea plantaţiei de tutun, câinele a—nceput să urle şi ne—am dus să vedem ce—i: câinele scormonea de zor pământul şi din când în când îşi lăsa capul într—o parte, şi scheuna.

Am zărit un fel de groapă dreptunghiulară: din pricina ploii, pământul se lăsase, dezvăluind forma gropii. În clipa când am ajuns acolo, ne—am uitat unul la altul, fără să scoatem o vorbă. După ce scormoni puţin, câinele apucă un obiect şi—l scoase afară: era un braţ şi o mânecă.

– Uite, Huck! strigă Tom. S—a găsit!

Îngrozit, am rupt—o la fugă spre drum şi am chemat pe primii oameni pe care i—am zărit. Luând o sapă din coşarul de vite, oamenii dezgropară cadavrul. Toţi erau aţâţaţi la culme. Faţa cadavrului era de nerecunoscut, dar nici nu aveai nevoie s—o recunoşti.

– Bietu' Jubiter! Sunt straiele lui! strigau oamenii.

Câţiva alergară să răspândească vestea şi să—i ceară judecătorului de pace să ordone o anchetă, iar eu şi Tom am dat fuga acasă. Tom abia mai răsufla când am intrat în casă, unde i—am găsit pe unchiul Silas, pe tuşa Sally şi pe Benny. Tom le spuse, pe nerăsuflate:

– Eu şi Huck am găsit singuri cadavrul lui Jubiter Dunlap, cu ajutorul unui câine de vânătoare, după ce toţi ceilalţi se lăsaseră păgubaşi. Dacă n—am fi fost noi, nu l—ar mai fi găsit nimeni. Jubiter a fost omorât c—un ciomag sau cu ceva asemănător. Iar eu mă duc să—l caut pe ucigaş şi pun rămăşag c—o

să—l găsesc!

Tuşa Sally şi Benny se ridicară, palide şi uimite, dar unchiul Silas se prăbuşi pe podea, bâiguind:

– Dumnezeule, l—au găsit! Acum ce mă fac?

Capitolul X. Arestarea unchiului Silas

Vorbele astea îngrozitoare ne îngheţară sângele în vine. Vreo jumătate de minut n—am putut să mişcăm nici un deget. Pe urmă ne—am venit în fire puţin şi l—am ridicat pe bătrân şi l—am aşezat la loc în jilţ, iar Benny l—a mângâiat, l—a pupat şi a—ncercat, să—l ogoiască. Tuşa Sally la fel. Dar amândouă erau aşa de speriate şi de dărâmate, sărmanele, că nu mai ştiau ce fac. Cât despre Tom, era îngrozit de gândul că—l vârâse, poate, pe unchi—său într—un bucluc de o mie de ori mai mare, cu ambiţia lui de—a găsi cadavrul, în loc să se lase păgubaş la fel ca ăilalţi. Îşi reveni, însă, curând şi spuse:

– Nene Silas, nu mai vorbi aşa! E primejdios şi nici nu—i adevărat, zău!

Tuşa Sally şi Benny se bucurară auzindu—l, dar bătrânul scutură din cap deznădăjduit şi amărât şi—i răspunse, cu lacrimi în ochi:

– Nu, eu am făcut—o! Eu l—am omorât pe bietu' Jubiter!

Era groaznic să—l auzi vorbind astfel. Bătrânul ne spuse apoi că omorul s—a întâmplat în ziua sosirii mele şi—a lui Tom – cam pe la asfinţit. Cică Jubiter îl bârâise la cap şi—l enervase, până când îşi ieşise din minţi şi apucase un băţ cu care—l lovise în scăfârlie, iar Jubiter căzuse lat. După aia, bătrânului i se făcuse frică şi—i păruse rău; îngenunchind, îşi îndreptase privirea spre Jubiter şi—l implorase să—i vorbească şi să—i spună că nu—i mort. Până la urmă, Jubiter îşi venise în fire, dar văzând cine—i ţine capul, sărise ca ars şi—o zbughise peste gard spre pădure, aşa că unchiul Silas spera că nu era grav rănit.

– Dar – continuă bătrânul – poate că numai frica, i—a dat puterea să fugă, o putere trecătoare, iar curând după aceea s—o fi prăbuşit undeva în pădure şi—o fi murit, neavând pe nimeni în preajmă ca să—l ajute.

Bătrânul începu să bocească şi să se căineze, spunând că—i un ucigaş, crestat cu semnul lui Cain, că—şi făcuse de ruşine familia şi că avea să fie descoperit şi spânzurat.

– Nu, n—o să fii descoperit, căci nu dumneata l—ai omorât! protestă Tom. O singură lovitură nu l—a putut doborî. Altcineva e ucigaşul.

– Ba nu, chiar eu sunt, nimeni altcineva! Cine altul avea ceva contra lui? Cine altul putea să aibă ceva contra lui?

Şi unchiul Silas ne privi de parc—ar fi sperat ca vreunul din noi să pomenească numele cuiva care—ar fi avut ceva contra acelui neisprăvit. Dar degeaba, n—aveam cum să—l contrazicem, aşa că unchiul Silas se întunecă, din nou la faţă – de când sunt n—am văzut mutră mai nefericită şi mai vrednică de plâns ca a lui. Deodată, lui Tom îi veni o idee:

– Stai niţel! Cineva l—a *îngropat!* Dar cine?...

Se opri, însă, numaidecât. Şi ştiam de ce! Îngheţasem la auzul vorbelor lui, pentru că—mi aminteam că—l văzusem pe unchiul Silas în noaptea aceea umblând c—o lopată pe umăr. Şi mai ştiam că şi Benny îl văzuse, pentru că pomenise despre asta o dată. Acum, Tom schimbă rapid vorba şi—l rugă pe unchiul Silas să tacă. Noi ceilalţi, tot aşa, i—am zis că trebuie să tacă şi că n—are rost să se denunţe singur: dac—o să tacă, nimeni n—o să afle vreodată, pe când, dac—o să se afle, toată familia o să moară de inimă rea. Până la urmă, unchiul Silas ne făgădui c—o să—şi ţină gura. Am răsuflat uşuraţi şi am încercat să—l îmbărbătăm pe bătrân. I—am spus că n—are de făcut decât un lucru: să tacă, pentru că n—o să treacă mult şi oamenilor o să le iasă din cap toată povestea. I—am mai zis că nimeni n—ar putea vreodată să—l bănuiască pe unchiul Silas, nici măcar în vis, căci era un om atât de bun şi inimos din fire.

– Păi, gândeşte—te o clipă, nene Silas! adăugă Tom, cu însufleţire. Eşti predicator de—atâţia ani de zile, fără să fii plătit; îţi slujeşti de—atâţia ani de zile semenii, în fel şi chip, şi fără să fii plătit; eşti iubit de toţi şi respectat, ca un om paşnic care şi—a văzut întotdeauna de treabă şi care nu s—ar fi atins niciodată de cineva. Cine să te bănuiască pe matale? Păi, n—ar fi cu putinţă nici cât...

– În numele legii din statul Arkansaw, te arestez pentru uciderea lui Jubiter Dunlap! strigă din pragul uşii şeriful.

A fost ceva îngrozitor. Tuşa Sally şi Benny se repeziră la unchiul Silas, ţipând şi plângând, i se agăţară de gât şi începură să—l pupe. Tuşa Sally îi zise şerifului să plece, că ea nu—i dă voie să—l aresteze. Veniră buluc şi negrii, şi—ncepură să bocească în prag. Cât despre mine, n—am mai putut să rabd, simţeam că mi se frânge inima, aşa c—am ieşit.

Oamenii şerifului îl duseră la puşcăria din sat, unde—am mers cu toţii, ca să ne luăm rămas bun. Tom se simţea straşnic.

– O să petrecem de minune! îmi spuse el. Într—o noapte întunecoasă, o să—l scoatem de—aici înfruntând o mulţime de primejdii. Da, Huck, şi toată lumea o să vorbească despre noi, şi o să fim celebri.

Dar bătrânul îi spulberă planul chiar în clipa când Tom i—l împărtăşi.

– Nu! protestă el. E de datoria mea să primesc orice pedeapsă îmi va da legea, şi voi rămâne în puşcărie până la urmă, chiar de—ar fi să zac într—o carceră.

Tom plecă de—acolo cam dezamăgit.

Se simţea, însă, dator să—l slobozească pe unchiul Silas, aşa că—i spuse mătuşii Sally să nu se necăjească, fiindcă el n—o să aibă odihnă până n—o să—l scoată din puşcărie pe unchiul Silas, dovedindu—i nevinovăţia. Tuşa. Sally îi mulţumi din inimă şi—i zise că—i convinsă că—şi va da toată osteneala. Apoi ne rugă s—o ajutăm pe Benny să îngrijească de casă şi de copii. După aia ne—am luat rămas bun de la tuşa Sally, cu lacrimi în ochi, şi ne—am întors la fermă, lăsând—o pe bătrână să stea cu nevasta directorului închisorii, până—n octombrie, adică vreme de—o lună, până la începerea procesului.

Capitolul XI. Tom Sawyer îi descoperă pe ucigaşi

A fost o lună grea pentru toţi. Sărmana Benny se străduia din răsputeri să facă faţă, iar eu şi Tom încercam să înveselim atmosfera din casă, dar nu prea izbuteam. Acelaşi lucru se petrecea şi la închisoare. Ne duceam zilnic să—i vedem pe bătrâni, dar era groaznic, fiindcă unchiul Silas nu prea dormea, iar când dormea, umbla în somn, aşa că ajunsese într—un hal fără de hal. Se scrântise de—a binelea la cap, săracul, şi ne temeam că supărarea o să—l doboare. Ori de câte ori căutam să—i descreţim fruntea, scutura din cap şi zicea că dac—am şti noi ce înseamnă să porţi pe suflet povara unei crime, n—am mai vorbi aşa. Eu, Tom şi toţi ceilalţi îi repetam într—una că nu fusese o crimă, ci doar o moarte întâmplătoare, dar el nu şi nu, cică fusese o crimă. Pe măsură ce se apropia procesul, bătrânul spunea tot mai des că încercase să—l omoare pe Jubiter. Din pricina asta, lucrurile păreau de—o sută de ori mai îngrozitoare. Tuşa Sally şi Benny erau la pământ. Unchiul Silas ne făgădui totuşi să nu pomenească nimic despre omor de faţă cu alţii. Măcar atâta mulţumire aveam.

Tom Sawyer îşi scormonea creierii ca să ticluiască un plan pentru salvarea unchiului Silas; de multe ori m—a ţinut treaz toată noaptea cu ideile lui, dar nu părea să nimerească una ca lumea. Cât despre mine, socoteam c—ar fi fost mai bine să ne lăsăm păgubaşi, fiindcă nu vedeam nici o ieşire; el, însă, nu voia cu nici un chip. Urmă, aşadar, să facă planuri şi să—şi scormonească creierii.

În sfârşit începu şi procesul, pe la mijlocul lui octombrie. Eram cu toţii în sală, care era ticsită, fireşte. Bietul moş Silas părea mai mult mort decât viu, atât era de sfrijit şi de abătut. Privind în gol, stătea între Benny şi tuşa Sally, care aveau amândouă văluri pe feţe, ca să—şi ascundă tulburarea. Tom se aşezase lângă avocatul nostru şi—şi vâra, desigur, nasul în toate. Avocatul şi judecătorul nu păreau să aibă nimic împotrivă. Au fost momente când Tom făcea aproape toată treaba avocatului, ceea ce nu era rău, fiindcă avocatul ăla era un biet notăraş de ţară, care n—avea habar de nimic.

După ce juraţii depuseră jurământul, procurorul se ridică şi—ncepu să tune şi să fulgere contra bătrânului, rostind un discurs năprasnic, care—l făcu pe bătrân să geamă, iar pe tuşa Sally şi pe Benny să plângă. Felul în care vorbi despre omor ne lăsă cu gura căscată – într—atât se deosebea de ceea ce ne povestise nouă bătrânul. Procurorul zicea că va dovedi că unchiul Silas a fost văzut de doi martori în clipa când l—a omorât pe Jubiter Dunlap, şi că l—a omorât cu bună—ştiinţă, fiindc—a zis că—l omoară, chiar în clipa când îl pocnea cu ciomagul. Cică martorii ăia l—au văzut cum îl ascundea

într—un tufiş pe Jubiter, care era mort de—a binelea. Iar unchiul Silas s—a întors ceva mai târziu şi l—a târât pe Jubiter pe plantaţia de tutun – alţi doi martori îl văzuseră făcând asta. În aceeaşi noapte, un om îl văzuse pe unchiul Silas îngropându—l pe mort.

Auzindu—l pe procuror, mi—am zis că sărmanul moş Silas minţise pentru că—şi făcuse socoteala că nu—l văzuse nimeni, şi pentru că nu voise să zdrobească inimile lui Benny şi tuşei Sally. Tot aşa aş fi minţit şi eu, şi oricare om cu suflet, ca să le cruţe de—o pacoste şi de—o ocară de care nu erau câtuşi de puţin vinovate.

Avocatul nostru arăta cam plouat. Şi chiar Tom rămase buimac vreo câteva clipe, după care îşi reveni şi—şi luă un aer nepăsător, dar eu *ştiam* că—i tulburat. Cât despre oamenii din sală, păreau de—a dreptul zguduiţi!

După ce procurorul încetă să le spună juraţilor ce anume o să le dovedească, se aşeză şi începu să—i cheme pe martori.

Chemă mai întâi vreo câţiva ca s—arate că unchiul Silas şi răposatul nu se aveau deloc bine. Martorii spuseră că—l auziseră de multe ori pe unchiul Silas ameninţându—l pe răposat, şi că lucrurile se înrăutăţiseră în ultima vreme, încât răposatul ajunsese să se teamă pentru viaţa lui, şi le mărturisise la vreo doi—trei dintre ei că era încredinţat că, într—o bună zi, bătrânul o să—l omoare.

Tom şi avocatul nostru le puseră martorilor câteva întrebări, dar degeaba: ăia nu—şi luară înapoi vorbele.

Pe urmă fu chemat la bară Lem Beebe, şi mi—am adus aminte atunci cum îi auzisem pe Lem şi Jim Lane vorbind despre—un câine pe care voiau să—l împrumute de la Jubiter Dunlap. Iar chestia asta mi—a amintit de afine şi de lanternă, care mi—au amintit de Bill şi de Jack Withers, şi de discuţia lor despre un negru care furase porumb din lanul unchiului Silas. Iar asta mi—a adus aminte de stafia pe care—o zărisem îndată după aceea, şi de care ne speriasem aşa de tare. Iată că stafia era în sală acum, şi încă la loc de cinste: fiind străin şi surdo—mut, îi dăduseră un scaun, pe care şedea comod, picior peste picior, în vreme ce ăilalţi stăteau înghesuiţi şi abia puteau să răsufle. Aducându—mi aminte de cele petrecute în ziua aia, mă gândeam cu jale că până atunci totul fusese atât de plăcut, pe când de—atunci încoace se schimbase totul în rău.

După ce jură, Lem Beebe vorbi astfel:

– În ziua aceea, a doua zi a lunii septembrie, către asfinţit, mă aflam împreună cu Jim Lane, când deodată am auzit larmă de glasuri care parcă se certau. Eram foarte aproape de ele, ne despărţeau doar tufele de aluni întinse de—a lungul gardului. Unul din glasuri spunea: „Ţi—am mai zis de câteva ori c—o să te omor!” Şi am recunoscut vocea acuzatului de astăzi. Pe urmă am văzut un ciomag ivindu—se deasupra tufelor şi dispărând numaidecât, şi am auzit o izbitură puternică şi—un geamăt. După aia ne—am furişat într—un loc de unde să putem vedea mai bine, şi l—am zărit pe Jubiter Dunlap mort, şi pe acuzat aplecat deasupră—i cu ciomagul în mână. Iar peste câteva clipe, împricinatul l—a târât pe mort într—un tufiş şi l—a ascuns acolo, iar noi ne—am făcut mici şi ne—am luat tălpăşiţa.

Vorbele astea ne îngheţară pe toţi; sala le ascultă într—o tăcere de mormânt, iar după ce martorul isprăvi, oamenii începură să ofteze şi să se uite unii la alţii de parcă şi—ar fi spus: „Nu—i aşa că—i groaznic?”

Deodată, însă, se petrecu un lucru care mă ului. În timpul când primii martori vorbiseră despre râca dintre cei doi şi despre ameninţările unchiului Silas, Tom Sawyer stătuse la pândă, iar când isprăviseră de vorbit, se repezise la ei, silindu—se din răsputeri să—i prindă cu vreo minciună şi să le spulbere mărturiile. Acum, însă, era cu totul altceva. Când începuse Lem să vorbească, Tom se însufleţise şi era limpede că se pregătea să—l ia la întrebări pe martor, care nu pomenea nimic de intenţia lui de a—i cere lui Jubiter să—i împrumute un câine. Mă aşteptam chiar să fiu chemat împreună cu Tom la bară, ca să spunem ce i—am auzit vorbind pe Lem şi Jim Lane. Dar când m—am uitat din nou la Tom, m—am înfiorat: părea dus pe gânduri – undeva, foarte departe. Nu mai auzea nimic din ce spunea Lem Beebe. Iar când acesta tăcu, Tom rămase tot pe gânduri. Când avocatul nostru îl zgâlţâi, îşi ridică mirat privirea şi spuse:

– Ia—l dumneata pe martor dacă doreşti! Pe mine lasă—mă—n pace, vreau să mă gândesc!

Am rămas paf. Nu pricepeam nimic. Iar Benny şi maică—sa păreau întoarse pe dos, nu altceva. Ridicându—şi niţel vălurile, încercară să—i prindă privirea, dar în zadar. Nici eu n—am fost în stare. Martorul rămase aşadar în seama avocăţelului nostru, care nu făcu, însă, nici o brânză.

Fu chemat apoi la bară Jim Lane, care spuse aceeaşi poveste ca şi Lem Beebe. Tom nu—l mai ascultă deloc pe ăsta, ci rămase pe gânduri, parc—ar fi fost la zeci de leghe depărtare. Tot avocăţelul îl luă la întrebări şi pe Jim, cu acelaşi rezultat jalnic. Procurorul arăta foarte mulţumit, dar judecătorul părea scârbit din cale—afară: în ochii lui, Tom era la fel ca un avocat obişnuit, deoarece, potrivit legilor din Arkansaw, un deţinut avea dreptul să—şi aleagă pe oricine ca ajutor al avocatului, iar acum Tom tăcea chitic, în loc să—l apere pe unchiul Silas. Era limpede că treaba asta nu prea—i plăcea judecătorului.

Cât despre avocăţelul nostru, singurul lucru pe care—l obţinu de la Lem şi Jim fu că, la întrebarea, lui: „De ce nu v—aţi dus să spuneţi ce—aţi văzut?”, ei răspunseră:

– Ne temeam să nu ne vâre şi pe noi în istoria asta! Şi—apoi, tocmai plecam la vânătoare, pentr—o săptămână. Dar îndată ce ne—am întors, am aflat că oamenii caută cadavrul acela, aşa că ne—am dus la Brace Dunlap şi i—am spus.

– Când a fost asta?

– Într—o sâmbătă, în noaptea zilei de 9 septembrie.

Judecătorul rosti atunci:

– Domnule şerif, arestează—i pe aceşti doi martori, sub bănuiala de complicitate la crimă.

Procurorul se ridică şi strigă, aţâţat:

– Protestez contra acestei extra...

– Şezi jos! îi spuse judecătorul, scoţându—şi briceagul şi punându—l pe pupitru. Te rog să respecţi Curtea!

Procurorul se supuse. Apoi îl chemă la bară pe Bill Withers. După ce depuse jurământul, acesta spuse:

– Sâmbătă 2 septembrie, pe la asfinţit, treceam pe lângă plantaţia împricinatului, împreună cu frate—miu Jack, când am zărit deodată un om cu ceva greu în spate; ne—am zis c—o fi vreun negru care fură porumb. Nu prea vedeam desluşit, dar mai pe urmă ne—am dat seama că—i un ins care poartă—n cârcă pe—un altul – un om beat, pesemne, după felul cum atârna. Cât despre celălalt, era pastorul Silas – l—am recunoscut după paşi – şi ne—am zis că l—o fi găsit pe Sam Cooper beat în drum şi că—l ducea undeva ca să—l pună la adăpost, fiindcă—ncerca mereu să—l aducă pe calea cea bună.

Cei din sală se înfiorară închipuindu—şi această scenă – unchiul Silas cărându—l pe mort pe plantaţia lui de tutun, în locul unde cadavrul avea să fie dezgropat de câine – dar pe feţele lor nu se citea prea multă simpatie. Ba l—am auzit pe unul spunând: „Ce omor săvârşit cu sânge—rece! Să ucizi un om şi să—l cari aşa de colo până colo, apoi să—l îngropi ca pe—un animal, şi să mai fii şi predicator după toate alea!”

Tom urmă să se gândească, fără să ia seama 1a. nimic. Avocatul nostru îl luă la întrebări pe martor, dar dădu chix ca de obicei.

La bară fu chemat Jack Whiters, care spuse taman aceeaşi poveste ca. şi Bill.

Apoi fu chemat Brace Dunlap, care părea foarte abătut şi aproape plângea. În sală se stârni un freamăt, căci toţi erau nerăbdători să—l asculte pe martor, iar multe femei oftau: „Sărăcuţul de el!” Ba, unele îşi ştergeau lacrimile. După ce depuse jurământul, Brace Dunlap vorbi astfel:

– Eram de multă vreme tare necăjit din pricina sărmanului meu frate, dar n—aş fi crezut că situaţia e chiar aşa de proastă cum s—a dovedit şi nici că vreun om ar putea să—i facă vreun rău unei făpturi atât de nevinovate şi neajutorate ca dânsul (la auzul acestor vorbe, Tom tresări, dar îşi recăpătă numaidecât expresia dezamăgită). Nici nu mă gândeam că un predicator ar fi în stare să—i facă vreun rău – ar fi fost ceva nefiresc – aşa că nu prea am dat atenţie, iar acum n—o să mi—o iert niciodată, căci dac—aş fi fost mai atent, sărmanul meu frate ar fi azi alături de mine, în loc să zacă sub pământ, omorât mişeleşte!

Şi Brace Dunlap îşi înăbuşi un suspin şi aşteptă să—şi regăsească vocea. În sală se auziră glasuri compătimitoare, multe femei izbucniră în plâns, iar unchiul Silas scoase un geamăt de se cutremurară pereţii.

– În seara zilei de sâmbătă 2 septembrie – urmă Brace – fratele meu n—a venit la cină. Am început curând să mă neliniştesc şi l—am trimis pe unul din negrii mei la ferma împricinatului. Negrul ăla s—a întors şi mi—a zis că frate—meu nu era acolo. Din ce în ce mai îngrijorat, n—am putut să mă liniştesc. M—am băgat în pat, dar n—am putut să s—adorm, aşa ca, noaptea târziu, am ieşit afară şi m—am plimbat în jurul fermei împricinatului, nădăjduind că voi da peste sărmanul meu frate, căci nu bănuiam că a scăpat pentru totdeauna de griji şi s—a dus într—o lume mai bună.

Brace Dunlap începu din nou să suspine, iar acum mai toate femeile izbucniră în plâns. Dar Brace îşi

veni curând în fire şi urmă;

– Văzând ca degeaba îl caut, m—am întors acasă şi—am încercat să dorm, dar în zadar. Peste o zi—două, toată lumea era îngrijorată, iar unii începură să vorbească despre ameninţările împricinatului şi să—şi bage—n cap ideea că fratele meu a fost omorât – idee cu care eu nu mă puteam împăca. Oamenii au pornit să—i caute cadavrul, dar, negăsindu—l, s—au lăsat păgubaşi, iar eu mi—am zis că s—o fi dus, sărmanul, să se odihnească pe undeva, şi—o să se—ntoarcă după ce s—o mai linişti. Dar sâmbătă 9 septembrie, seara târziu, Lem Beebe şi Jim Lane au venit la mine acasă şi mi—au povestit tot, mi—au spus tot adevărul despre uciderea fratelui meu şi mi—au zdrobit inima. Mi—am adus aminte atunci de—un lucru pe care—l trecusem cu vederea, pentru că pe vremea aia se zvonea că împricinatul obişnuieşte să umble în somn şi facă în neştire tot soiul de lucruri ciudate. Iată despre ce—i vorba. În noapte aia îngrozitoare, când m—am plimbat în jurul casei împricinatului, frământându—mă şi perpelindu—mă atâta, am auzit un zgomot de parc—ar fi săpat cineva pământul. Apropiindu—mă de locul acela de pe plantaţia de tutun, am privit prin viţa care atârnă pe gardul de uluci şi l—am zărit pe împricinat săpând c—o lopată lungă şi azvârlind ţărâna, peste o groapă mare, aproape umplută. Stătea cu spatele la mine, dar fiind lună plină, l—am recunoscut după salopeta lui de pânză verde, care—avea la spate o pată albă de parc—ar fi fost lovit c—un bulgăre de zăpadă. *Împricinatul îl îngropa pe omul pe care—l omorâse!*

Şi Brace Dunlap se prăbuşi pe scaunul lui, plângând în hohote. Mai toţi cei din sală începură să bâzâie şi să zbiere. „Groaznic! Oribil!” exclamau oamenii, aţâţaţi la culme, de nu—ţi mai puteai auzi gândurile. Iar în toiul acestei zarve, unchiul Silas, alb ca un giulgiu, strigă:

– *E adevărat! L—am omorât cu sânge rece!*

Oamenii încremeniră. Ridicându—se în picioare, începură să se îmbulzească pentru a—l vedea mai bine. Judecătorul tot izbea cu ciocănelul în masă, iar şeriful răcnea: „Linişte! Păstraţi ordinea!”

Bătrânul stătea acolo tremurând şi nici nu se uita la nevasta şi la fiica lui, care i se agăţaseră de gât şi—l implorau să tacă; dimpotrivă, încerca să le alunge cu mâinile, repetând într—una că vrea să—şi ispăşească vina, să—şi ia de pe suflet o povară prea grea pentru el şi pe care n—o mai putea duce nici o clipă! Şi unchiul Silas îşi spuse iarăşi îngrozitoarea poveste, în auzul tuturor; judecătorul, juraţii, avocatul şi toţi ceilalţi se uitau la el uluiţi, iar Benny şi tuşa Sally plângeau de se prăpădeau. Numai Tom nu se uita la bătrân. Şedea acolo, privind în altă parte, n—aş putea spune la ce. Şi nici nu—l auzea pe bătrân, care scuipa foc, nu altceva:

– Eu l—am omorât! sunt vinovat! Dar n—am avut câtuşi de puţin intenţia să—i fac vreun rău până—n clipa când am ridicat bâta asupra lui – mint ăi de spun că l—aş fi ameninţat. În clipa aia inima mi—a îngheţat în piept, n—a mai rămas pic de milă într—însa, şi—am ucis! În clipa aia mi—au năvălit în minte toate necazurile, toate jignirile pe care mi le—aduseseră omul ăla şi ticălosul de frate—său aci de faţă, mi—am amintit cum s—au apucat amândoi să mă strice cu oamenii, să—mi păteze bunul renume şi să mă împingă spre o faptă care să mă distrugă pe mine şi pe—ai mei, deşi nu le făcusem niciodată vreun rău, aşa să m—ajute Dumnezeu! Voiau să se răzbune, şi de ce mă rog? Pentru că fiica mea nevinovată, pe care—o vedeţi aci lângă mine, nu voia să se mărite cu bogătanul ăsta obraznic, ignorant şi laş, pe nume Brace Dunlap, care varsă acum lacrimi pentru un frate de care nu s—a sinchisit nici cât negru sub unghie! (Am băgat de seamă că Tom tresărise c—o mutră fericită!) Iar în momentul de care vă vorbeam, am uitat de Dumnezeu şi mi—am amintit doar de oful inimii mele, Dumnezeu să mă ierte! şi am ridicat bâta ca să ucid. În clipa următoare mi—a părut rău, m—am simţit năpădit de remuşcări, dar gândindu—mă la sărmana mea familie m—am hotărât să ascund totul de dragul ei. Şi am ascuns cadavrul într—un tufiş, apoi l—am cărat pe plantaţia de tutun şi l—am îngropat, în puterea nopţii, acolo unde...

Deodată se auzi vocea lui Tom:

– *Acuma* ştiu! Şi fluturându—şi spre bătrân mâna delicată şi albă, adăugă: Şezi jos! S—a comis o crimă, dar dumneata n—ai nici un amestec!

În sală se aşternu o tăcere grozavă, de puteai s—auzi cum cade—un ac. Unchiul Silas se prăbuşi năuc pe scaunul lui, fără ca tuşa Sally şi Benny să bage de seamă – atîta erau de uluite; se uitau amândouă la Tom cu gura căscată. Ceilalţi la fel. În viaţa mea n—am văzut oameni s—arate mai năuci şi mai neajutoraţi, şi să caşte ochii aşa, fără să clipească.

– Excelenţă, pot vorbi? întrebă Tom, cât se poate de calm.

– Pentru Dumnezeu, da, dă—i drumul! îi răspunse judecătorul, care nici el nu prea mai ştia ce face, de uluit ce era.

Tom aşteptă câteva clipe – ca să facă „efect”, cum zicea el, apoi vorbi cu un calm desăvârşit:

– De vreo două săptămâni încoace, pe uşa acestei judecătorii stă lipit un mic anunţ care oferă o recompensă de două mii de dolari pentru cel ce va găsi două diamante mari, furate la St. Louis. Diamantele alea valorează douăşpe mii de dolari. Dar să lăsăm deocamdată asta şi să vorbim despre crimă. O să vă spun cum s—a—ntâmplat, cine—a făptuit—o, totul, până—n cel mai mic amănunt.

Acum toţi se aşezară pe locurile lor şi ascultară cu luare—aminte.

– Omul ăsta, pe nume Brace Dunlap, care—a plâns atâta pentru frate—său mortul, deşi ştiţi cu toţii că nici nu—i păsa de el, voia să se—nsoare cu fata de colo, dar ea nu—l dorea. Atunci dumnealui i—a spus unchiului Silas că o să—i arate el lui! Unchiul Silas ştia cât de tare—i Brace Dunlap şi că n—are cum să se lupte c—un astfel de om, aşa că era necăjit şi speriat, şi a făcut tot ce—a putut ca să—l îmbuneze şi să—l împace, A mers pân—acolo încât l—a luat la ferma lui pe neisprăvitul ăla de Jubiter, fratele lui Brace, şi i—a dat leafă, strâmtorându—şi propria familie ca să i—o poată plăti. Iar Jubiter a făcut tot ce—a putut pentru ca frate—său său aibă de ce să se lege de unchiul Silas, să—l jignească şi să—l necăjească; ba a căutat chiar să—l aţâţe pe bătrân să—i facă vreun rău, ca să—şi păteze bunul renume. Şi a izbutit, căci toată lumea s—a ridicat împotriva unchiului Silas şi a—nceput să vorbească vrute şi nevrute pe seama lui, până i—au zdrobit inima, da, şi—a ajuns săracul să nu mai ştie ce—i cu el de—atâta supărare.

Ei bine, în sâmbăta aia de pomină, doi dintre martorii aci de faţă, Lem Beebe şi Jim Lane, au venit pe plantaţia unde lucrau unchiul Silas şi Jubiter Dunlap – e singurul lucru adevărat din ce—au spus, restul e minciună. Ei nu l—au auzit pe unchiul Silas spunând c—o să—l omoare pe Jubiter, n—au auzit nici o izbitură, n—au văzut nici un mort şi nu l—au văzut pe unchiul Silas ascunzând ceva în tufiş. Uitaţi—vă la mutrele lor: e limpede că acum le pare încă rău că s—au grăbit să vorbească! Sau dacă nu le pare încă râu, o să le pară foarte curând.

În aceeaşi sâmbătă, pe seară, Bill şi Jack Withers au văzut aievea un om care căra în spinare pe—un altul. Asta—i adevărat, dar restul e minciună. La—nceput, ei au crezut că—i un negru care fură porumbul unchiului Silas – ia uitaţi—vă ce mutre fac dându—şi seama că cineva le—a auzit vorbele. Ei au aflat mai târziu cine era omul care căra. povara aia—n spinare, şi ştiu bine de ce—au jurat aici că l—au recunoscut pe unchiul Silas după paşi, când, de fapt, nu l—au recunoscut, şi au spus o minciună, jurând că spun adevărul.

Cineva, a văzut aievea, în bătaia lunii, cum un mort este îngropat pe plantaţia de tutun, dar cel care—l îngropa nu era unchiul Silas. El era în pat la ora aia.

Şi acum, înainte de—a continua, vreau să vă—ntreb dac—aţi observat vreodată că oamenii, când gândesc adânc, sau când sunt necăjiţi, fac aproape totdeauna, ceva cu mâinile, în neştire. Unii îşi mângâie bărbia, alţii se scarpină sub bărbie, alţii se freacă la nas, alţii răsucesc un lanţ sau un nasture, iar alţii îşi desenează cu degetul un cap sau o literă pe obraji, sub bărbie ori sub buză. Eu, unul, aşa fac: când sunt necăjit sau îngrijorat de ceva, sau când cad pe gânduri, îmi desenez V—uri mari pe obraji, sub buză ori sub bărbie, şi de—obicei nici nu bag de seamă ce fac.

„Ce curios! mi—am zis eu auzindu—l. Întocmai aşa fac şi eu, numai că desenez O—uri”. Şi am văzut că mulţi oameni din sală dădeau din cap, ca şi cum ar fi spus: „Aşa e!”

– Şi—acum, continui: în aceeaşi sâmbătă, ba nu, era în noaptea din ajun, la debarcaderul lui Flagler, cu vreo patruzeci de mile mai sus de locul ăsta, se afla un vapor. Afară ploua cu găleata, iar pe bord se ascunsese un tâlhar care—avea cele două diamante despre care scrie—n anunţul lipit pe uşa acestui tribunal. Tâlharul ăla s—a furişat noaptea pe mal şi a luat în piept furtuna, nădăjduind s—ajungă teafăr în târguşorul ăsta. Dar pe vapor se ascunseseră şi doi complici de—ai lui, iar el ştia că ăştia l—ar omorî la prima ocazie, ca să—i ia diamantele, pe care le furaseră tustrei, dar pe care pusese mai apoi stăpânire numai tâlharul cu pricina.

Ei bine, n—au trecut nici zece minute şi ăi doi şi—au dat seama că tâlharul coborâse de pe vapor, aşa c—au pornit în căutarea lui. Scăpărând probabil chibrituri, i—au găsit urmele paşilor. L—au urmărit toată ziua de sâmbătă, fără ca el să—i simtă, iar către asfinţit tâlharul a ajuns în crângul de sicomori de lângă ferma unchiului Silas şi a intrat acolo ca să—şi scoată din traistă straiele în care voia să se deghizeze înainte de—a se arăta în târguşor. Treaba asta se—ntâmpla îndată după ce unchiul Silas îl

lovise pe Jubiter Dunlap în cap cu o bâtă – căci e adevărat că l—a lovit.

În clipa când ăi doi l—au zărit pe tâlhar strecurându—se în crângul de sicomori, au sărit din tufiş asupra lui şi l—au omorât din bătaie. Cu toate urletele şi zbieretele lui, nu le—a fost milă de el, ci l—au ciomăgit până şi—a dat sufletul.

Doi oameni care treceau pe drum i—au auzit urletele şi au alergat spre crângul de sicomori – căci într—acolo porniseră, oricum – iar când cei ăi doi tâlhari i—au zărit, au luat—o la goană; ăilalţi doi au pornit după ei, să—i prindă. Dar peste câteva minute, ăi doi oameni s—au întors foarte liniştiţi în crângul de sicomori. Şi ce credeţi c—au făcut? O să vă spun eu, acuşica: au găsit straiele pe care tâlharul şi le scosese din traistă ca să se deghizeze, iar unul din ei s—a—mbrăcat în straiele alea.

Tom aşteptă puţin, ca vorbele astea să—şi facă „efectul”, apoi rosti apăsat:

– Omul care s—a—mbrăcat în straiele mortului era... *Jubiter Dunlap!*

– Dumnezeule! strigară în cor oamenii din sală, iar unchiul Silas înlemni de uimire.

– Da, Jubiter Dunlap era! Precum vedeţi, nu murise. Pe urmă, cei doi l—au încălţat pe mort cu ghetele scâlciate ale lui Jubiter Dunlap, care şi—a pus ghetele mortului. Jubiter Dunlap a rămas locului, iar celălalt a cărat ceva mai încolo cadavrul. După miezul nopţii, omul ăla s—a furişat în casa unchiului Silas şi i—a furat salopeta verde de pe cuierul din coridorul dintre casă şi bucătărie, unde atârnă de—obicei. S—a—mbrăcat cu salopeta aia şi, după ce—a furat şi lopata, s—a dus pe plantaţia de tutun şi l—a—ngropat pe mort.

Tom făcu o pauză de—o jumătate de minut, apoi spuse:

– Şi cine credeţi că era mortul? Era *Jake* Dunlap, tâlharul dispărut de—atâta amar de vreme!

– Dumnezeule!

– Iar omul care l—a—ngropat era *Brace* Dunlap, fratele său!

– Dumnezeule!

– Şi cine credeţi că—i idiotul ăla de colo, care de câteva săptămâni încoace o face pe surdo—mutul? E... *Jubiter* Dunlap!

La auzul acestor vorbe, oamenii scoaseră un urlet nemaipomenit, iar Tom se repezi la Jubiter şi—i smulse ochelarii de soare şi favoriţii, dezvăluind faţa „mortului”, care era la fel de viu ca oricare dintre noi. Iar tuşa Sally şi Benny începură să—l mângâie şi să—l pupe pe unchiul Silas cu atâta patimă, încât bietul de el părea mai zăpăcit şi mai năuc decât oricând. Pe urmă, câţiva strigară:

– Tom Sawyer! Tom Sawyer! Tăceţi odată şi lăsaţi—l să continue! Dă—i drumul, Tom Sawyer!

Vorbele astea îl făcură pe Tom să se umfle în pene, căci îi plăcea grozav să fie, cum zicea el, un „erou” şi un „personaj public.”

– Nu mi—a mai rămas mult de spus... urmă el după ce sala se linişti. Când a văzut în ce hal l—a adus pe unchiul Silas, de l—a făcut să—şi iasă din minţi şi să—l izbească pe ticălosul ăla de frate—său c—o bâtă, Brace Dunlap şi—a zis, cred, că a dat lovitura. Jubiter a fugit în pădure să se—ascundă, şi cred că plănuia s—o şteargă, noaptea, de pe meleagurile astea. După aia, Brace s—ar fi străduit să—i convingă pe oameni că unchiul Silas i—a omorât fratele, ascunzându—i cadavrul; asta l—ar fi ruinat pe unchiul Silas şi l—ar fi silit să plece de—aici, sau poate să se spânzure, nu ştiu. Dar când au găsit în crângul de sicomori cadavrul celuilalt frate, şi nu l—au recunoscut fiindcă era prea ciopârţit, şi—au zis că—i mai bine să se deghizeze amândoi şi să—l îngroape pe Jake îmbrăcat în straiele lui Jubiter, apoi să—i năimească pe Jim Lane, pe Bill Withers şi pe ceilalţi ca să jure strâmb, ceea ce au şi făcut. Şi iată ce mutre plouate au acum, când au fost daţi în vileag! Dar eu i—am prevenit c—aşa au s—arate până la urmă!

Ei bine, eu şi Huck Finn am venit cu hoţii pe acelaşi vapor, iar mortul ne—a povestit tot în legătură cu diamantele alea, zicându—ne că ăilalţi doi au să—l omoare dac—au să aibă ocazia. Iar noi i—am făgăduit să—l ajutăm din toate puterile. Tocmai ne îndreptam spre crângul de sicomori, când i—am auzit cum îl omorau, dar am ajuns acolo abia în zori, după furtună, şi ne—am spus că, la urma urmei, poate că nu fusese omorât nimeni. Iar când l—am zărit pe Jubiter Dunlap umblând deghizat în straiele în care Jake ne spusese c—o să se deghizeze, ne—am gândit că—i chiar Jake, mai ales c—o făcea pe surdo—mutul, aşa cum ne înţelesesem.

Eu şi Huck am pornit în căutarea cadavrului după ce ăilalţi se lăsaseră păgubaşi, şi l—am găsit. Şi eram tare mândri, fireşte. Dar unchiul Silas ne—a întors pe dos zicându—ne că el l—ar fi omorât pe ăla, aşa că ne—a părut rău că—l găsisem şi ne—am pus în gând să—ncercăm să—l scăpăm pe unchiul Silas

de ştreang. Era o treabă cam grea, fiindcă nu—l puteam scoate din puşcărie în felul cum îl scosesem pe negrul Jim.

O lună—ntreagă mi—am scormonit creierii ca să ticluiesc un plan pentru salvarea unchiului Silas, dar n—am găsit nimic. Astăzi, când am intrat în tribunal, n—aveam nimic în cap şi nu întrezăream nici o şansă, nicăieri. Dar peste câtva timp am zărit o geană de lumină care m—a pus pe gânduri – o mică geană de lumină, doar atât, dar care m—a făcut să mă gândesc şi să stau la *pândă,* deşi mă prefăceam că—s cufundat în gânduri. Şi deodată, în vreme ce unchiul Silas îi dădea înainte cu povestea lui, că el l—ar fi omorât pe Jubiter Dunlap, geana aia de lumină mi s—a arătat din nou, şi atunci am sărit şi—am pus capăt procesului, fiindcă acum ştiam că în faţa mea se află Jubiter Dunlap. L—am recunoscut după un gest pe care—l observasem la el acu' un an, când am mai fost pe—aici, şi de care mi—am amintit.

Tom Sawyer făcu o pauză – pentru „efect", desigur – apoi se răsuci pe călcâie, ca şi cum ar fi vrut să plece, şi spuse, cu nepăsare în glas:

– Păi, cam asta—i tot...

Întreaga sală începu să vocifereze:

– Ce anume l—ai văzut făcând? Rămâi locului, diavole! Crezi că—ţi merge să ne—aţâţi aşa, şi pe urmă să ne laşi cu buzele umflate? Ia zi—i, ce gest a făcut ăla?

Tocmai asta şi dorise Tom: încă un „efect". Nu l—ai fi putut urni de—acolo nici c—un car cu boi!

– A, nu era cine ştie ce! zise el. Când a văzut că unchiul Silas e hotărât să se lase spânzurat pentru o crimă pe care n—o făptuise, Jubiter a devenit cam nervos, şi am băgat de seamă că—i din ce în ce mai nervos şi mai aţâţat, până când, deodată, a—nceput să—şi frământe mâinile – îl vedeam bine, fără să am aerul că—l privesc – iar în curând şi—a ridicat mâna stângă şi *şi—a desenat cu degetul pe obraz o cruce.* Şi—atunci am fost sigur!

Toată sala începu să zbiere, să bată din palme şi să dea din picioare, încât Tom Sawyer nu—şi mai încăpea în piele de fericit şi de mândru ce era.

Apoi judecătorul îl privi peste pupitru şi—i spuse:

– Băiete, ai văzut aievea toate amănuntele acestei stranii conspiraţii şi tragedii pe care ne—ai descris—o?

– Nu, excelenţă, n—am văzut aievea nici un amănunt.

– Nici un amănunt?! Păi, ne—ai spus toată povestea pe nerăsuflate, ca şi cum ai fi văzut cu ochii tăi. Cum se face?

– Păi, excelenţă – răspunse Tom, foarte degajat – n—am făcut decât să observ şi să leg laolaltă lucrurile – o simplă treabă de detectiv, pe care—ar fi putut s—o facă oricine.

– Da' de unde! Nici doi oameni dintr—un milion n—ar fi putut s—o facă. Eşti un băiat excepţional.

La auzul acestor vorbe, publicul îl răsplăti pe Tom cu un nou rând de ovaţii, iar el... el nu s—ar fi vândut nici pe—o mină de argint.

– Dar eşti sigur că istoria asta s—a—ntâmplat aşa cum ai spus? îl întrebă judecătorul.

– Absolut sigur, excelenţă! Îl aveţi aici pe Brace Dunlap – n—are decât să—şi tăgăduiască rolul pe care l—a jucat în această poveste, dacă—i dă mâna şi dacă vrea să—l fac de ruşine... Uitaţi—vă la el cum tace! Şi frate—său e destul de tăcut, ca şi ăi patru martori care—au spus atâtea minciuni, fiindcă—au fost plătiţi să le spună. Cât despre unchiul Silas, n—ar avea rost să—l întrebăm, fiindcă nu l—aş crede nici dac—ar jura să spună adevărul!

Chestia asta îl făcu să râdă până şi pe judecător, încât Tom se simţi mândru ca un curcubeu. După ce conteniseră râsetele, Tom se uită la judecător şi spuse:

– Excelenţă, în sala asta se află un hoţ.

– Un hoţ?

– Da, domnule! Un hoţ, care are asupra lui cele două diamante în valoare de douăşpe mii de dolari.

Se stârni o agitaţie nemaipomenită.

– Care—i ăla? strigară toţi. Care—i ăla? Arată—ni—l!

– Arată—ni—l, băiete! zise şi judecătorul. Domnule şerif, îl vei aresta pe hoţ. Care e?

– Păi, chiar fostul mort aci de faţă, Jubiter Dunlap! răspunse Tom.

În sală răsunară din nou strigăte de uimire, iar Jubiter, care era şi—aşa destul de uimit, fu cât pe ce să leşine şi spuse, c—o voce înăbuşită în lacrimi:

– Asta—i o minciună! Excelenţă, e nedrept! Situaţia mea e şi—aşa destul de proastă. Am făcut toate

celelalte lucruri. Brace m—a îndemnat şi m—a convins, făgăduindu—mi c—o să mă procopsească într—o bună zi, iar acu' îmi pare rău c—am făcut ce—am făcut. Dar diamantele să ştiţi că nu eu le—am furat, n—am nici un fel de diamante! Să nu mă mai mişc dacă vă mint! Şeriful n—are decât să mă percheziţioneze şi să vadă.

– Excelenţă – zise Tom – am cam greşit făcându—l de hoţ. Recunosc. De furat a furat diamantele, dar fără să ştie. Le—a furat de la frate—său Jake, mortul, care le furase şi el de la ceilalţi hoţi, dar Jubiter nu ştia că le fură, şi de—o lună—ncoace se tot plimbă cu ele. Da, dom'le, avea pe dânsul douăşpe mii de dolari şi umbla ca un sărăntoc. Le are asupră—i chiar în clipa de faţă, excelenţă!

Judecătorul rosti cu hotărâre în glas:

– Domnule şerif, percheziţionează—l!

Ei bine, şeriful îl căută peste tot – în pălărie, în ciorapi, pe la cusături, în ghete – iar Tom stătea acolo, aşteptând încă un „efect" de—al lui. În cele din urmă, şeriful se lăsă păgubaş, spre marea dezamăgire a publicului, iar Jubiter zise:

– Vedeţi? Ce v—am spus eu?!

– Se pare că de data asta te—ai înşelat, băiete! zise judecătorul.

Tom încruntă din sprâncene ca şi cum ar fi cugetat adânc şi se scărpină în cap. Apoi spuse, ridicându—şi privirea:

– A, acuma ştiu! Uitasem!

Ceea ce era o minciună, bineînţeles.

– Doreşte careva să—mi împrumute o mică şurubelniţă? adăugă el. Jubiter, era una în traista fratelui matale, dar am impresia că n—ai venit cu ea aici...

– Nu, n—am avut ce face cu ea, aşa c—am dat—o.

– Asta pentru că nu ştiai la ce folosea.

Jubiter se încălţase la loc între timp, iar când şurubelniţa pe care—o ceruse Tom trecu din mână—n mână şi ajunse la el, Tom îi spuse lui Jubiter:

– Puneţi piciorul pe scaunul ăsta!

Şi, lăsându—se în genunchi, începu să deşurubeze blacheul de la călcâi, sub privirile tuturor; iar când scoase de—acolo diamantul ăla uriaş şi—l ridică, făcându—l să scapere în razele soarelui pe toate feţele, oamenii rămaseră fără suflare. Cât despre Jubiter, arăta aşa de plouat şi de mahmur, că—ţi venea să—i plângi de milă. Iar când Tom scoase şi celălalt diamant, Jubiter păru mai mahmur ca oricând. Se gândea, pesemne, c—ar fi ajuns bogat şi independent dac—ar fi avut norocul să ghicească la ce folosea şurubelniţa din traistă, şi dac—ar fi izbutit să fugă.

Iar Tom, Tom înota în glorie acum. Judecătorul luă diamantele, se ridică la pupitru, apoi, dregându—şi glasul şi trăgându—şi ochelarii pe frunte, rosti:

– Le voi păstra şi voi da de veste păgubaşilor, iar când aceştia vor trimite după ele, va fi o mare plăcere pentru mine să vă înmânez cele două mii de dolari, deoarece le meritaţi din plin, da, şi aţi câştigat de asemenea cele mai adânci şi mai sincere mulţumiri ale acestei comunităţi, salvând de la ruină şi ruşine o familie nedreptăţită şi nevinovată, salvând de la o moarte ruşinoasă pe—un om de onoare şi dând în vileag pe—un ticălos fără inimă şi pe complicii săi mizerabili, care—şi vor primi pedeapsa cuvenită!

Dac—ar fi fost acolo vreo fanfară care să cânte ceva, ar fi fost cea mai grozavă sărbătoare pe care—am văzut—o vreodată. Tom Sawyer era de aceeaşi părere.

Pe urmă şeriful îi arestă pe Brace Dunlap şi pe oamenii săi, iar peste vreo lună judecătorul îi chemă la judecată şi—i vârî pe toţi în puşcărie. După aceea, oamenii începură din nou să se—mbulzească în bisericuţa unchiului Silas şi să se poarte drăguţ cu el şi cu familia, nemaiştiind cum să—i servească. Iar unchiul Silas le ţinu cele mai idioate predici cu putinţă, vorbindu—le aşa de încâlcit, că nu izbuteau să—şi găsească pe lumină drumul spre casă. Dar oamenii nu lăsau să se vadă asta, ci se arătau încântaţi de parc—ar fi ascultat cele mai faine şi mai limpezi predici din viaţa lor. Şi stăteau acolo şi plângeau, de milă şi de iubire, dar pe mine predicile astea mă scoteau din sărite, zău, şi—mi sleiau puţina minte ce—mi rămăsese. Cu vremea, însă, oamenii izbutiră prin dragostea lor să—i bage din nou minţile—n cap, aşa că bătrânul ajunse la fel de deştept ca pe vremuri, ceea ce nu—i un compliment, socot. Şi astfel, întreaga familie era acum fericită ca un cuib de păsărele, şi—i erau nespus de recunoscători lui Tom Sawyer, pe care nu mai ştiau cum să—l răsfeţe. Şi pe mine la fel, deşi eu nu făcusem nimic. Iar când sosiră cei două mii de dolari, Tom îmi dădu jumătate din ei, fără să spună la nimeni, ceea ce nu mă miră

din parte—i, fiindcă ştiam ce fel de om e.